

Livet efter stroke

SIDAN 20

* Kvalitetsveckans vinnare är... * Ny webb i sikte * Miljö hemma och på jobbet * Unga hittar droger på nätet * Tänder i centrum * Enkäten utvecklar arbetsplatsen * Låna en bibliotekarie * 1177 för stora och små * Samordnad mikrobiolog * Cancerplanen * Nya Office * Nöjda kunder i Ljungby * Integration * Kulturell kommunikation * Anita vann tårtan * Lönesamtal * Gott ledarskap * Korsord * Boktips

En julmotståndares bekännelse

UNDRAR VEM SOM ANSVARAR för varumärket Jul. Är det Jesus? Kyrkan? Handlarna? Jultomten? Eller varje familj? Jag upplever mallen som något otydlig, i vissa läger äter man tydligen bruna bönor på julafton, vad ska det föreställa? En del känner att de måste baka både lussekatter, klenäter och pepparkakor, folk köper granar och julklappar som om det inte fanns någon morgondag. Det blir lätt mer stress än mys.

JAG HAR VARIT ETTRIG julmotståndare i flera år, men nu känns det av någon anledning lite roligare. Kanske för att jag insett att kraven mest kommer ifrån mig själv. Det är kämpigt, men man kan stå emot hela december månad utan att dras med i pynt-, städ-, och köphysteri. Om det finns tid är det ganska kul att koka knäck. Det är mysigt med ljusen och glöggen, och funkar bra med köpta pepparkakor till. När man nästintill vägrar jul syns det väldigt tydligt vilken stark tradition det är i alla fall. Familjen delar upp sysslorna – för skinka *måste* man ju ha. Någon gör sillen, en annan revben, en blandar ris à la Malta, någon fixar köttbullar, och okej jag kan väl göra Jansson. Och vips så har vi ett julbord!

PÅ JULAFTON (efter all maten) tittar jag gärna på Karl-Bertil Jonsson, spelar kort med familjen och tar en lång promenad. Förra julen, som firades i Malmö, var denna obligatoriska runda en annorlunda upplevelse, och kanske anledningen till min nya, avslappnade inställning. Klockan var sju på julaftonskvällen men affären på hörnan verkade vara öppen. Jag var tvungen att känna på dörren, jo där fanns

personal redo att sälja kött över disk (dock ingen skinka). I nästa kvarter fanns fullsatta restauranger och många fler än jag var ute och gick. Så det finns alltså en massa människor därute som inte bryr sig om att det är julafton, jag vet inte varför jag blev så förvånad. Naturligtvis är det inte lag på att fira denna kristna högtid, en del har väl andra helger att högtidlig-hålla, andra har kanske inte råd att fira jul, många är ensamma, en del jobbar, och så finns det sådana som jag, motvalls käringar som måste ifrågasätta allt...

DET BÄSTA MED julen är ändå att den tar slut. För då kommer trettondagen – i Danmark är det ingen helgdag, och en perfekt dag för en utflykt.

DET BÄSTA MED JULEN är ändå att den tar slut. För då kommer trettondagen – i Danmark är det ingen helgdag, och en perfekt dag för en utflykt. Konst på Louisiana kanske. Eller ett smörrebrö i Helsingör. Detta skulle jag vilja se som formen för framtidens julhelger – små resor, kultur och lagom med mat.

NU ÖNSKAR BLADET ALLA EN GOD JUL – hur den än firas – och ett gott nytt 2012! Ett år som bjuder på många fler röda juldagar i kalendern...

KATARINA LUNDQVIST

Ny på bibblan **16**

Bra och roligt för stora och små på 1177.se

18

Små steg framåt **20**

4. ... och vinnarna är...
5. Närmare ny webb
6. Landstingets miljötänk
- 7–8. Grön vårdcentral
9. Kunskap om ungas drogvanor
- 10–14. Tandvård nu och år 2021
15. Använder kraften från enkäten
- 16–17. Bibliotek för alla
- 18–19. Familje-tema på 1177
- 20–22. Gunnar drabbades av stroke
23. Ett lyft för mikrobiologen
- 24–25. Bättre cancervård
26. Office 2010 är här
27. Lokalvård i toppklass
- 28–29. Bättre rutiner för asylsökande
30. Möt människan
- 31–32. Bladet-tårtan – Runt om
33. Tala samma "lönespråk"
34. Säkrare ledare

BLADET

Bladet är en personaltidning för anställda i Landstinget Kronoberg och kommer ut med fyra nummer om året. Bladet är en fri, partipolitiskt och fackligt neutral tidning. Redigering och nyhetsvärdering sker efter journalistiska principer, och följer de etiska regler som finns för press, radio och TV.

Ansvarig utgivare

Ingrid Persson
[ingrid.persson@ltkronoberg.se]

Adress: Bladet, Landstinget Kronoberg,
351 88 Växjö
E-post: bladet@ltkronoberg.se
Fax: 0470-58 64 55

Redaktör

Katarina Lundquist, 0470-58 85 13
[katarina.lundqvist@ltkronoberg.se]

Redaktionskommitté

Ingrid Persson (ansvarig utgivare)
Anita Åkesson (ledningsrepr)
Mirtha Chabay (SKTF)
Rickard Johansson (KLL)
Eva-Christin Nyblad (Kommunal)
Anna Åberg (Vårdförbundet)
Katarina Lundquist (redakör)

Omslagsfoto:

Hans Runesson
Tryck: Danagårds grafiska
ISSN: 1653-5480
Upplaga: 7 400 ex
Distribution: Posten

Nästa nummer kommer i mars. Manusstopp fredag 9 mars. Detta nummer är presslagt 6 december. Innehållet i tidningen får gärna citeras om källan anges.

Bladet finns också som taltidning.

Vill du ha ett ex?
E-posta till bladet@ltkronoberg.se eller ring 0470-58 69 64.

Vinnarna är... ...kirurgkliniken och hjälpmedelscentralen!

Kirurgkliniken vann patientsäkerhetspriset för "modernisering/effektivisering av förberedelser och perioperativt omhändertagande vid angiografi". Deras arbete har betytt färre vårddygn, bättre arbetsförhållande, ingen dubbeldokumentation och framför allt en säkrare vård för patienterna. För det kammade de hem 50 000 kronor, ett vandringspris i form av en glasvas och ett diplom.

Hjälpmedelscentralen vann kvalitetspriset för "effektiv och kvalitets-säker hjälpmedelshantering". Tack vare deras helhetsgrepp och arbete för en samsyn, har det blivit lättare för patienter att få tillgång till hjälpmedel. Vi är det enda landsting som lånar ut fritidshjälpmedel kostnadsfritt. Även de fick en check på 50 000 kronor, glasvas och diplom.

Årets kvalitetsvecka avslutades traditionsenligt med att priser för årets bästa patientsäkerhetsarbete och kvalitetsarbete delades ut på Växjö konserthus.

– Kvalitetsveckan sätter fokus på att det pågår ett omfattande utvecklingsarbete för att steg för steg bli lite bättre, säger landstingsdirektör Börje Lindqvist. Vi måste hela tiden ha dialogen levande om hur vi tar vara på ny kunskap, nya läkemedel och nya metoder. De 39 anmälda bidragen är goda exempel på utveckling som pågår.

I år föll juryns röster på kirurgklinikens arbete med att effektivisera förberedelserna inför operation, vilket har lett till att patienter numera kan förbereda sig i lugn och ro i trygg hemmiljö.

– Det här är ett bevis på att det faktiskt går att genomföra idéer och förändringar, säger en mycket glad Patrik Johansson, ST-läkare.

Kvalitetspriset gick till hjälpmedelscentralen som tack vare effektivisering och kvalitetssäkring gjort det enklare för patienter

att få tillgång till hjälpmedel. Även det ett arbete som sätter fokus på patienten.

– Vi ställer alltid oss frågan om det vi gör är bra för brukaren. Detta är ett bevis på att vi lyckats, strålar Yvonne Hellsten, verksamhetschef.

NU BÖRJAR ARBETET MED KVALITETSVECKAN 2012

Under kvalitetsveckan hade medarbetare möjlighet att gå på lunchföreläsningar och seminarier. Varje dag arrangerades patientsäkerhetsronder, 16 arbetsplatser fick besök av landstingets tjänstemän och chefer.

– Utvärderingarna visar att detta är ett bra forum för patientsäkerhetsfrågor, säger Anneli Roubert, projektledare för kvalitetsveckan.

– Vi hade säkert önskat fler besökare till lunchföreläsningarna, men överlag är vi nöjda med veckan. Nu ska vi ta vara på det som var bra och lära oss av det som varit mindre bra. Redan nu påbörjas arbetet inför kvalitetsveckan 2012, berättar Per-Henrik Nilsson.

Och som ni vet infaller den vecka 46! ✨

På webben kan du läsa mer och se filmer om årets vinnare och de andra nominerade. Här finns också reportage från kvalitetsveckans aktiviteter. Se Forskning och utveckling – Kvalitetsveckan 2011.

Webben engagerar

Trevligare utseende, bättre struktur, mer aktuell information och möjlighet till interaktivitet. Det önskar användarna få ut av webben i framtiden.

Många har åsikter om webben. För att få ett underlag om användarnas behov och önskemål inför fortsatta webbutvecklingen, har synpunkter samlats in från användare, skribenter och chefer. Synpunkterna har lämnats via e-post, webben och möten. Dessutom har underlag hämtas från internkommunikationsmätningen.

Sökfunktionerna och strukturen, men även utseendet, var de saker som flest hade åsikter om. Många ser webben som något mer än en informationsbank. De vill kunna dra nytta av nya moderna funktioner och göra webben mer social, till exempel genom att kunna kommentera innehåll och föra diskussioner i forum, oberoende av tid och rum. Även blogg och chat är en del nyfikna på. Samtidigt oroar sig vissa över en mer social webb. De ser en risk med att negativa budskap ska spridas och att sekretessen inte kan garanteras. Men negativa, såväl som positiva budskap

sprids redan i dag i korridorer, fikarum, på lunchrestauranger, tidningarnas kommentarsfält och liknande.

En del efterfrågar en mer personifierad webb, det vill säga att innehållet anpassas efter vem man är och var man jobbar. En del vill kunna lägga upp eget innehåll i form av favoritlänkar.

Många av önskemålen bottnar i att det finns många inaktuella sidor som inte bara minskar trovärdigheten utan också försvårar sökningen och ger en onödigt krånglig struktur. Här har landstingets omkring 500 webbskribenter ett stort jobb framför sig. *

Från önskemål till verklighet

– Vi är glada över det stora engagemanget i webbfrågan och tackar för alla synpunkter som har kommit in, säger kommunikationsdirektör Ingrid Persson. Nu är det dags att göra verkstad av önskemålen!

– Den vanligaste synpunkten är att det måste bli lättare att hitta, berättar Ingrid. Att införa en ny sökfunktion är en komplicerad fråga som involverar flera system och kräver mycket arbete och underhåll. Därför dröjer det innan en lösning kan vara på plats. Men vi kan göra mycket under tiden, till exempel kommer vi få en mer överskådlig startside.

En annan viktig sak att ta tag i, inte minst av patientsäkerhetsskäl, är de medicinska riktlinjerna. Medicinska kommittén har tagit fram ett koncept för att dessa ska bli lättare att hitta.

– Tanken är att samla alla riktlinjer på ett ställe på webben, säger medicinska kommitténs ordförande Katarina Hedin.

Ett annat önskemål som har blivit hörsammat är ett bättre stöd till chefer via rollingängen *Chef*.

– Chefsingången ska vara en samling nyttiga länkar och annat som cheferna behöver i sitt arbete, lätt åtkomliga från

Med reservation för vissa ändringar är det så här den nya webben kommer att se ut.

startsidan, berättar Ellen Lovén, kommunikatör. Vi inför nu en nyhetslista för att minska floden av e-post som många är utsatta för. Vi har också förbättrat strukturen och längre fram hoppas vi kunna erbjuda en överskådlig årsplan som ska underlätta planeringen.

UTVECKLING OCH DEMOKRATI

– Det behövs en portal för att ge fler möjlighet att påverka i frågor som rör landstinget, förklarar Ingrid. Därför skapar vi en ingång med namnet *Tyck till och påverka*. Här kommer besökaren att kunna anmäla sig till medborgarpanelen, hitta patientnämnden, instruktioner för

att lämna medborgarförslag, kontaktuppgifter till politiker och annat.

– Vi behöver också bli bättre på att lyfta fram alla goda utvecklings- och förbättringsarbeten som pågår inom landstinget, både inom forskningen och i verksamheten.

Nyhetsflödet ska bli mer koncentrerat, istället för flera olika nyhetslistor på startsidan blir det bara två: Nyheter och Meddelanden.

– Det ska också finnas möjlighet att kommentera visst innehåll på webben, säger Ingrid. *

Läs mer på intern.ltkronoberg.se/webbutveckling

Det ska bli lätt att välja miljörikt

Sara Nodmar är miljöstrateg och vill att det ska vara lätt att välja det bästa alternativet för miljön. Hon möter ofta engagerade personer som har idéer om miljöförbättringar i landstinget.

– Att handlingsplanen för miljö nu är en ledningsfråga ger skjuts i arbetet, säger hon.

TEXT & FOTO: MAY OLSSON

VAD KAN DU GÖRA?

Genom några enkla val kan du minska din miljöpåverkan och också bidra till att landstinget når sina miljömål. Tipsen kan användas både på jobbet och hemma.

- Låt bilen stå ibland, åk flera tillsammans
- Ordna resefria möten med hjälp av video, webb och telefon
- Skriv inte ut i onödan och välj dubbelsidig utskrift
- Släck lampan, stäng av elektrisk utrustning
- Lämna in överblivna läkemedel i hemmet till apoteket

Miljöprogram och policy har funnits ett tag, och handlingsplanen ska göra verkstad av det hela. Varje centrum ska ta fram sin egen handlingsplan för miljöarbetet som ska redovisas i delårsboksluten. Transporter och läkemedel hör till exempel till de frågor som berör alla centrum.

MINDRE KLIMATPÅVERKAN I LÄNET

Vi har också tecknat ett klimatavtal med länsstyrelsen. Klimatavtalet innebär att landstinget åtar sig att genomföra ett antal åtgärder för att minska sin klimatpåverkan. Åtgärderna i klimatavtalet ligger i linje med

målen i miljöprogrammet och är ett bra tillfälle att visa upp landstingets miljöarbete. Klimatavtalet stärker vår miljöprofil, menar Sara Nodmar, och det ska också fungera som inspiration för andra företag och organisationer.

MILJÖPRISET HAR BYTT ÅRSTID

Saknade du miljöpriset på fullmäktige i november? Lugn, det finns kvar, men kommer i år att delas ut i april. Håll alltså utkik på webben där information kommer om när det är dags att söka. Miljöpriset delas ut till den eller de som gör lite extra för att främja en hållbar utveckling.

MATSVINNET

Vi kastar mat motsvarande en hel månads förbrukning varje år. Vi kastar alltså uppskattningsvis 50–60 kilo av de 800 kilo mat och dryck som vi handlar hem och tillagar! Här finns både pengar och miljö att spara. Kost och restauranger i landstinget har tagit fram siffror på hur mycket mat som kastas i restaurang Strandbjörket: 26 gram per person och dag. Ofta slängs det som gästerna själva serverar sig, det vill säga potatis, pasta, ris och mos samt sallad. För att minska detta avfall vill Doris Johansson, chef för kost och restauranger, uppmana dig som gäst att ta en titt på den rekommenderade portionen i visningsskåpet. Och att gärna ta om mat istället för att ta till dig för stora portioner.

MER OCH MER EKOLOGISK MAT

Annars hjälper kost och restauranger till att minska klimatpåverkan genom att köpa ekologiska livsmedel. Målet i miljöprogrammet är 35 procent av de totala inköpen, men 34 procent är redan uppnått. Och varför inte satsa ännu mer då? I klimatavtalet har kost och restauranger åtagit sig att nå upp till 40 procent av det totala inköpsvärdet år 2012.

Falurött i Lessebo – fast grönt

Energiförbrukning, brandskydd, arbetsmiljö, tillgänglighet och konstnärlig utsmyckning. Det är bara några av de saker man måste tänka på vid planeringen av en ny byggnad. Vi har träffat två experter på fastigheter som berättar lite mer om hur nya vårdcentralen Lessebo blev till.

TEXT & FOTO: KATARINA LUNDQVIST

Nya ståtliga, men ganska låga, faluröda trähus breder ut sig på samma ställe som den gamla vårdcentralen i Lessebo lög. Nu är vårdcentralen bara i ett plan, lokalerna är bättre anpassade till de olika verksamheterna, och folktandvården har flyttat in. Ronny Gustafsson och Tommy Ardala från fastighetsavdelningen är med på rundturen. Ronny är energistrateg och Tommy är fastighetsingenjör på fastigheter.

Vad skiljer detta bygget från en vårdcentral som byggdes på 60-talet?

- Jaa, vad skiljer en 60-talsbil från en modern? frågar Tommy Ardala retoriskt.
- Allt är annorlunda, ny teknik, andra krav. I dag tas det helt annan hänsyn till arbetsmiljö, säkerhet, tillgänglighet och så vidare.
- Man utgår alltid ifrån vilka behov som finns i sjukvården när en om- eller nybyggnad planeras, fyller Ronny Gustafsson i.
- Det är inte mycket som känns aktuellt i en 40 år gammal byggnad, ibland är det inte lönsamt att renovera. Som i detta fallet, när vi räknade på olika alternativ visade det sig vara mer kostnadseffektivt att bygga nytt.

GREEN BUILDING

Som energistrateg blir det mycket jobb för Ronny med frågor som rör el, värme, vatten, ventilation, kyla etc. Allt måste samverka för att det ska bli energieffektivt. Här får man heller inte glömma personalens möjligheter att påverka inneklimat och energianvändning. Den nya vårdcentralen i Lessebo uppfyller de kriterier som krävs för att få kalla sig Green

Tommy Ardala, fastighetsingenjör, har jobbat i landstinget tre år och varit med från början av planeringen för den nya vårdcentralen i Lessebo. Tidigare var han arbetsledare för Kosta Boda Art Hotel och outlet.

building, en certifiering som visar att man effektiviserat energianvändningen i sina lokaler. Bland annat ska man använda 25 procent mindre energi än nybyggnadskraven.

- Ansökan är på väg in, berättar Ronny. Mellan gymmet och några fräscha mottagningsrum träffar vi distriktsjukgymnasten Lars Samuelsson.
- Vi har varit här i fem veckor nu, det känns skönt att vi har fått en egen flygel att vara i. Det mesta är positivt, tycker han. Ann Gren som städar tycker likadant.
- Det känns som om alla är lite gladare nu. Här är jättefint.

DRIFTPERSONAL

Nu gäller två års garanti, och det är totalentreprenören JSB som ska fixa eventuella problem i byggnaden.

- Det är bra att komma ut och se hur det fungerar, tycker Ronny och Tommy.
- Byggnaden kan vara hur bra som helst, men om man inte ser till att allt fungerar som det var tänkt kan ju allt arbete vara förgäves, säger Ronny. Därför är driftpersonalen de viktigaste vi har för att lokalerna ska fungera i många år.

Energistrateg Ronny Gustafsson hoppas att vi snart har landstingets första Green building.

GREEN BUILDING

- Krav på låg energianvändning (max 75 kWh/m²) fanns med redan i projekteringen och energiberäkningar har gjorts under arbetets gång för att detta mål ska uppnås. Uppnås med smarta och energieffektiva lösningar för uppvärmning och luftbehandling och höga krav på väggar, tak, golv, fönster och dörrar.

Lars Samuelsson trivs i sjukgymnastikens nya lokaler.

Nytt och fräscht i Lessebo, dessutom tillgängligt och energieffektivt.

HAR DU EGNA IDÉER OM ENERGI-EFFEKTIVISERING?

Du kan lämna ditt förslag via webben, Beställa och boka, Energieffektiviseringsförslag – anmälan.

Fastigheter har koll på bland annat energiförbrukning, värme, ventilation etc. med hjälp av ett datoriserat system.

– Vi kan till exempel dra ner på ventilationen på nätterna. Och ifall de har olika mottagningsdagar, som att folktandvården är i Hovmantorp en dag, så kan man dra ner även då.

Men kan det lilla göra någon skillnad?

– Många bäckar små, så är det ju. Landstinget är stort och här finns fortfarande väldigt mycket att göra, vi har bara börjat, säger Ronny. *

En önskan personalen hade var att behålla en mosaikvägg som fanns i den gamla vårdcentralen. Det var tyvärr omöjligt, men istället fick det ett foto av mosaiken att ha i personalrummet, en gåva ifrån fastigheter.

De nya färgerna och den nya kroken som används i till exempel annonser och bildspel.

Grafisk profil – en del av varumärket

Landstinget Kronobergs grafiska profil har fått en uppfräschning. Mycket är sig likt, samma logotyp och grafiska element, men nu finns det ytterligare tre färger och en ny form på ramen i till exempel annonser och bildspel.

De nya accentfärgerna är orange, limegrön och gul som ska föra tankarna mot hälsa, nytänkande och energi.

En av anledningarna till uppdateringen är att just annonserna skulle få ett mjukare ut-

tryck, det är ett av inslagen i det utvecklade arbetsgivarvarumärket.

Syftet med att ha en grafisk profil överhuvudtaget är att stärka varumärket Landstinget Kronoberg. Det ska synas tydligt att det är vi som är avsändare, vare sig det gäller kallelser, patientinformation, annonser eller bildspel. När vi uppfattas som ett landsting utstrålar det att vi litar på budskapet och styrkan i vår egen identitet – en trygghet för alla mottagare.

Den nya grafiska profilen togs av landstingsstyrelsen i november. *

Läs mer på webben, A-Ö, Grafisk profil.

Kämpar mot nätdroger med kunskap och samarbete

Amelie Gullin arbetar som konsulent på Navet i Ljungby och är en av initiativtagarna bakom föreläsningarna om ungdomar och nätdroger. Den första föreläsningen hölls i Ljungby och blev så populär att länsstyrelsen beslutade att göra konceptet länsövergripande.

TEXT & FOTO: STINA SOLIN

Föreläsningarna är till för alla som i sitt sociala arbete kommer i kontakt med ungdomar och föräldrar. Deltagarna får lyssna till Amelie Gullin och polisen Anders Buene som berättar om hur de arbetar mot nätdroger och vilka oroväckande trender de ser bland ungdomar i dag.

– Ungdomar har blivit väldigt liberala till att testa droger. Droganvändning har alltid handlat om att man vill experimentera, men i dag vet ungdomarna ofta inte ens vad det är de stoppar i sig, säger Amelie Gullin.

GEMENSAM SYN

När föreläsarna har sagt sitt blir deltagarna indelade i diskussionsgrupper där de tar sig an frågor som rör deras gemensamma arbete mot drogerna: hur man ska bemöta föräldrar, hur man kan förbättra det förebyggande arbetet och, inte minst, hur man kan förbättra samverkan inom kommunerna och länet i helhet.

– Det är bra att få träffa andra yrkeskategorier för att få mer förståelse för hur andra jobbar och kunna gå därifrån med en mer gemensam attityd till problemet, förklarar Amelie Gullin.

VÄXANDE PROBLEM

Amelie Gullin berättar att dilemmat med

Ungdomar har blivit väldigt liberala till att testa droger. Droganvändning har alltid handlat om att man vill experimentera, men i dag vet ungdomarna ofta inte ens vad det är de stoppar i sig.

Amelie Gullin

nätdroger är ett nytt men växande problem: – Man blandar olika olagliga preparat och säljer den nya varianten på Internet. På så sätt är drogerna inte olagliga och polisen har svårt att göra några beslag, men preparaten är fortfarande hälsofarliga.

I Sverige har det tillkommit nya lagar som kan stoppa delar av försäljningen på Internet, men problemet kvarstår då många av serverna ligger utanför landets gränser – där svenska lagar inte gäller.

BLICKAR FRAMÅT

Amelie Gullin är positiv till intresset för föreläsningarna som hålls i alla Kronobergs kommuner.

– Nästan alla kommuner har varit hjälpsamma och stöttande inför föreläsningarna. Tillsammans med länsstyrelsen är det kommunerna som har stått för kostnaderna, medan jag och Anders har föreläst gratis, berättar hon.

Nu blickar Amelie Gullin framåt:

– Nästa steg är att nå ut till föräldrarna, men det är bara på idéstadiet än så länge.

*

Amelie Gullin, konsulent på Navet, håller föreläsningar om ungdomar och nätdroger.

En av frågorna att diskutera är hur föräldrar ska bemötas.

Folktandvården Kronoberg

För en knapp månad sedan flyttade folktandvården och vårdcentralen in i nybyggda lokaler i Lessebo och längs vägarna i Kronoberg rullar nu folktandvårdens tandvårdbuss till både skolor och äldreboenden. Folktandvårdens unika koncept med frisk-tandvårdsavtal – tandvård till fast pris – får allt fler anhängare.

TOBIAS SKARPSVÄRD

Enskilt, är de ovan nämna händelserna inte direkt världsomvälvande men tillsammans har de kanske en större betydelse. Är det en ny trend vi kan se och vart är egentligen Folktandvården på väg? Bladetredaktionen satte sig ner för en pratstund med den som har bäst chans att ge en prognos, chefen för tandvårdscentrum, Annika Kahlmeter.

– Vi inom folktandvården arbetar ju faktiskt med att göra oss själva arbetslösa, lagom till min pension om ungefär tio år, skrattar Annika.

FLUORTANTEN FINNS FORTFARANDE KVAR

Mycket inom tandvården handlar i dag om att förebygga ohälsa. Exempel på det är att fluortanten – trots envisa rykten – fortfarande åker runt till grundskolor i länet och att man arbetar mycket intensivt med ett koncept om abonnemangstandvård som kallas frisk tandvård. Med det i åtanke kanske Annikas önskan, eller farhåga, inte är helt omöjlig.

– Har man en gång satt borsten i en tand kommer den tanden behöva livslång omvårdnad. Alltså måste vi arbeta för att våra patienter inte får hål som behöver borraras, förklarar Annika. Vi har ju så att säga en nollvision, men rimligtvis kommer människor fortfarande att behöva tandvård om tio år också. Förhoppningsvis har hälften av våra patienter frisk tandvårdsabonnemang då.

HEAVY METAL PÅ VÄG UT

De patienter som besöker tandvården om tio år då, hur se de ut? Om alla har bländvita leenden och perfekt munhälsa vad är det då som behöver vårdas?

– Man kan säga att vi just nu håller på

att fasa ut ”heavy metal-generationen” och fasa in ”fluor-generationen”. Vi kommer att gå från en grupp patienter som behöver stora avancerade behandlingar till en grupp patienter som mer behöver underhåll och förebyggande åtgärder.

Med det syftar Annika på en äldre generation som fått sina lagningar i tänderna med amalgam och en yngre generation som vuxit upp med fluortandkräm och på så sätt har en bättre grundmunhälsa. Fluor är i de här sammanhangen framgångsfaktorn med stort F.

FRAMTIDENS TANDLÄKARE, KANSKE EN TANDHYGIENIST

Utvecklingen av tandvården kommer rimligen också att påverka hur rekryteringen av ny personal sker. Eller rättare sagt vilken yrkeskategori som rekryteras. Ett ökat behov av underhåll och förebyggande åtgärder innebär att fler tandhygienister och allt färre tandläkare behövs.

– När den dagen kommer att vi har fler tandhygienister än tandläkare anställda, så vet jag att vi uppnått en bättre tandhälsa än vad vi har i dag. Det blir ett sorts mått på att det vi gjort har varit rätt.

Vad som verkar vara knäckfrågan i dag är dock att nyrekryterade tandläkare, som nästan alltid är nyutexaminerade, förstås behöver stöd och uppbackning av mer rutinerade kollegor. Detta omöjliggör arbete på så kallade entandläkarkliniker.

– På grund av det och så kallade stordriftsfördelar går trenden mot större kliniker, inte mindre, siar Annika.

Nya unga medarbetare verkar också gilla att ha kollegor i närheten, detta av såväl sociala som professionella skäl. Här i Kronoberg har man gjort försök med att tandläkare får jobba på stora och små kliniker växelvis. Försöket har slagit väl ut då medarbetarna känner att man kan få det bästa av två världar.

– Det är skillnad att arbeta på stora och små kliniker, det går inte att komma ifrån. Det finns fördelar med bägge. På en större klinik kanske det finns en större bredd av kompetens medan det på små kliniker blir en närmare kontakt med såväl patienter som

Man kan säga att vi just nu håller på att fasa ut ”heavy metal-generationen” och fasa in ”fluor-generationen”. Vi kommer att gå från en grupp patienter som behöver stora avancerade behandlingar till en grupp patienter som mer behöver underhåll och förebyggande åtgärder.

Annika Kahlmeter

– en blick in i framtiden

medarbetare. I och med att Växjö ligger så centralt i länet som det gör, är det här upp-lägget möjligt rent praktiskt.

TÄNDERNA EN DEL AV KROPPEN?

Tandvård och övrig sjukvård har alltid varit åtskilda och frågan om när tänderna ska räknas som en del av kroppen har alltid varit aktuell. Annika tror dock inte att tänderna kommer att tillhöra kroppen om tio år. Kanske kommer fler grupper att få tandvård till sjukvårdstaxa men det är en kostnads- och prioriteringsfråga. I dag går de statliga subventionerna till största delen till stora, dyra behandlingar via högkostnadsskyddet men kanske kommer man att prioritera annorlunda i framtiden.

SAMARBETA MED ANDRA

Annika ser vissa samordningsfördelar med att bygga klinker tillsammans med vårdcentraller, som man gjort i Lessebo och Alvesta. Man kan samsas om vissa ytor och det är bra att ha den medicinska professionen på nära håll. I dag finns det inte så mycket samarbete när det gäller själva verksamheten, men det går förstås att utveckla. Kanske har vi snart självinspektion och en värdinna som hjälper en till rätta och bjuder på kaffe eller en frukt, istället för en disk med kösystem.

2*2*2 – EN FORMEL FÖR TANDHÄLSA

Grundproblemet, dålig mun- eller tandhälsa, hur motverkas det? Jo, man kan säga att en genomsnittlig person behåller en god tandhälsa med formeln 2*2*2. Den innebär 2 cm tandkräm (givetvis med fluor) på tandborsten – 2 tandborstningar per dag – och 2 minuter tandborstning per gång. Skölj sedan inte bort all tandkräm efteråt. Så enkelt är det för de allra flesta.

Om alla skulle känna till och tillämpa denna enkla formel skulle tandhälsan förbättras. Det kan tyckas för enkelt, eller ”det gör väl alla redan”, men undersökningar visar att cirka 25 procent av 19-åringar borstar tänderna högst en gång per dag.

LÖRDAGSGODIS ÄR EN BRA GREJ

Även om man kommer väldigt långt med tandborstning två gånger per dag så är det självklart väldigt viktigt vad du stoppar i dig eller framför allt hur du stoppar i dig. Alltså hur ofta du äter sötsaker, dricker läsk eller köper färdigmat som ofta innehåller mängder med socker.

”Lördagsgodis är en bra grej” – jo, Annika sa faktiskt så. Det kan ju låta lite konstigt när det kommer från en tandläkare men det hon syftar på är att folk tenderar att äta godis, sötsaker och dricka läsk allt för ofta. Lördagsgodis på lördagar, inte alla dagar i veckan så att säga.

– Det är klart man måste få äta godis och håller man sig bara till lördagar så är det inte något stort problem. Mina egna barn var så drillade i att man bara äter godis på lördagar så de blev alldeles förskräckta när de såg andra barn äta godis en onsdag: ”Men mamma, det är ju inte lördag?”.

Tandvårdsbussen då, tänker den uppmärksamma läsaren. Enligt Annikas spåkula har bussen ynglat av sig och består år 2021 av två, mycket uppskattade, tandvårdsbussar som åker runt på länets alla vägar. *

Annika Kahlmeter, chef för tandvårdscentrum, menar att folk-tandvårdens uppgift bör vara att avskaffa sig själva.

ARKIVFOTO: HANS RUNESSON

FAKTA

Folk tandvården Kronoberg har sjukhustandvård, specialisttandvård och allmän-tandvård.

Det finns 18 allmäntandvårdskliniker över hela länet.

Varje år tas cirka 150 000 patienter emot av 250 anställda.

Ordförande från Kronoberg i nytt nätverk för tandvården

Gunnel Håkansson är ordförande i nätverket för tandvård, en instans direkt under hälso- och sjukvårdsdirektörerna ute i landet.

Om man samlar ihop representanter för tandvården från alla landsting och regioner i Sverige och ber dem rösta på vem de vill ha som ordförande, vem vinner då den omröstningen? Gunnel Håkansson, Kronobergs representant i tandvårdssverige, förstås!

TEXT & FOTO: TOBIAS SKARPSVÄRD

– Det är så klart jättekul och en stor ära, men det är inte riktigt så stort som det låter, säger Gunnel blygsamt med ett leende.

Nu var det ju inte någon popularitetsomröstning som genomfördes, utan ett första konstituerande möte för tandvårdsrepresentanter med lokalt ansvar för befolkning och planering. Representanterna kom från alla landsting och regioner. Deltagarna, som träffades den 3 november, hade ett möte där man funderade över vad sammanslutningen

ska syssla med respektive inte syssla med. Bland mycket annat röstade man också fram en ordförande som då blev Gunnel Håkansson, tandvårdsstrateg i Kronoberg.

– Det vi tänkt göra är att diskutera tandvård i breda termer och utifrån ett nationellt perspektiv. Utbyta erfarenheter och kunskaper förstås samt försöka se vilka förbättringsområden som finns och då samarbeta med dessa. Sen är det ju förstås också så att vi i den här sammanslutningen ska driva och informera på hemmaplan om de aktuella frågorna.

Nätverk tandvård är en instans direkt under hälso- och sjukvårdsdirektörerna ute i landet och således en instans dit landstingsdirektörer och hälso- och sjukvårdsdirektörer kan vända sig om de har frågor som rör tandvård.

– Det blir ju väldigt roligt att få arbeta med de här frågorna, vara med och påverka så att säga. Och alla som är med i gruppen känns väldigt engagerade och intresserade vilket givetvis är en fördel.

✱

Callcenter ger mer tid åt patienterna

Tandvården i Kronoberg har startat ett callcenter dit patienter numera ringer när de vill komma i kontakt med tandvårdsklinikerna. I dagsläget är fyra kliniker anslutna till callcentret där nio personer arbetar deltid för att ta hand om telefontrafiken.

STINA SOLIN

Callcentret samordnar och besvarar alla inkommande samtal till klinikerna. De bokar in tandvårdstider och besvarar frågor.

– Fördelen med att plocka bort telefonerna från receptionerna på klinikerna är att det blir ett lugnare klimat och patienten hamnar

i fokus, säger Linda Ericson, tandsköterska och samordnare för callcentret.

PERMANENT DEL

I dag är folktandvården på Klostergatan, folktandvården på Växjö Norr, tandregleringen Växjö och barn- och ungdomstandvården anslutna till callcenterprojektet. Inom kort kan fler kliniker ansluta sig, då callcentret blir en permanent del i organisationen från den 1 april 2012.

– Då är det meningen att vi ska koppla till fler kliniker som är intresserade, säger Linda Ericson.

✱

Digital röntgen

– för patientens, miljöns och personalens skull

För drygt två år sedan startade en ny era för folktandvården i Kronoberg. Man övergav det analoga till förmån för det digitala sättet att röntga patienter.

TEXT & FOTO: TOBIAS SKARPSVÄRD

Fördelarna är många, men först och främst handlar det om att patienterna nu kan vara mer delaktiga i sin egen vård.

– I och med att röntgenbilder och journaler är digitala i dag så kan ju patienten vara så mycket mer delaktig. Det är ju bara att vrida skärmen och visa var hålen sitter eller vilken tand som är sned. Det har blivit så mycket mer illustrativt och mycket enklare att visa och förklara för patienten vad som behöver åtgärdas eller vad som åtgärdats, säger John Ritsinger, tandläkare och klinikchef på Solrosen i Ljungby.

– Det också viktigt att komma ihåg att bildkvaliteten på de digitala röntgenbilderna håller en mycket högre nivå än med det gamla analoga systemet, tillägger Araz Afrasiabi, tandläkare i Alvesta.

INGET KLADD MED VÄTSKOR

Den digitala tekniken har också gjort själva röntgenprocessen mycket snabbare vilket gör att personalen kan lägga mer tid med patienten och mindre tid med att ”kladda med vätskor”, som tandsköterskan Irene Svensson i Växjö uttryckte det.

Med det gamla analoga systemet framkallades röntgenbilderna ungefär som fotografier i ett mörkrum. Man skulle blanda vätskor och doppa bilderna i än den ena vätskan och i än den andra. Det är i just den här delen av processen som den stora tidsvinsten görs.

– Vätskorna som användes var klassade som kemiskt avfall och skulle hanteras enligt vissa rutiner och transporteras på ett visst sätt. Att vi blivit av med dem är en stor vinst för miljön och arbetsmiljön, säger Maritha Andersson.

MINDRE STRÅLNING

Maritha är systemutvecklare, och den som hjälpt (och fortsätter hjälpa) klinikerna med införandet och utbildandet i systemet. Den som försöker få tag på Maritha upptäcker rätt snart att hon ofta är ute någonstans i länet. Införandet har enligt henne gått bra och trots att det varit en stor förändring har det bara tagit lite drygt två år från pilotprojektets start till att alla kliniker i länet nu röntgar digitalt.

– En annan stor fördel med systemet är att man på ett mycket enkelt sätt kan konsultera kollegor runtom i länet. Man slår helt enkelt bara en signal på telefonen och ber kollegan klicka fram samma patient och så kan man titta på samma bilder och komma fram till vad som bör göras, säger Maritha.

– Man ska heller inte glömma bort att stråldosen som patienten trots allt utsätts för, också har minskat betydligt på grund av att de nya bildplattorna inte behöver exponeras lika länge, tillägger Maritha. *

Digital röntgenkamera...

...gör att man slipper framkalla i mörkrum...

...och en tydlig bild syns snabbt på skärmen.

POPULÄR FRISKTANDVÅRD

Omkring 6 000 personer har tecknat frisktandvårdsavtal med folktandvården. Under 2011 har cirka 1 800 nya kommit till.

De som nytecknat sig för frisktandvårdsavtal under 2011 kunde också vinna eltandborstar.

De två vinnarna fanns på kliniken i Ingelstad och på Solrosen i Ljungby. De framhåller att det var det fasta priset, och att allt ingår – personliga tandvårdsråd, undersökning, lagningar, borttagning av tandsten, behand-

Frisktandvård

helt enkelt

ling för problem med visdomständer och akuta problem – som gjorde att de tecknade avtal.

Folktandvården erbjuder frisktandvård till alla sina patienter. Det är tandvård till fast pris och ett bra sätt att ha koll på sin munhälsa och sina kostnader.

Undersöker om vi har jämställd tandreglering

Vi matas ständigt med information om hur vi ska se ut. Hur vi påverkas av detta kan vi fördjupa oss om i timmar, veckor, år. Skiljer det sig mellan kvinnor och män, flickor och pojkar? På folktandvården har man valt att titta närmare på den delen de påverkar, nämligen tandreglering.

MALIN PERSSON

en specialist, en ortodontist. Folktandvården i Kronoberg har lika många pojkar som flickor listade och det finns ingen skillnad i förekomst av bettfel. Alltså borde lika många pojkar som flickor få träffa ortodontisten.

OJÄMSTÄLLDHET UPPTÄCKTES

Projektet startade på folktandvården i Lenhovda. Där såg man att lika många flickor och pojkar fick träffa en specialist. Däremot tittade man inte på om lika många blev erbjudna behandling.

– Samtidigt har andra landsting upptäckt att deras ortodontibehandling inte var jämställd. Vi vill därför vidareutveckla Lenhovdas initiativ och se hur det ser ut i hela folktandvården i Kronoberg. Både vilka som får träffa specialist och vilka som får behandling, förklarar Veronika.

JÄMSTÄLLDHET I TVÅ STEG

För att se om allmäntandläkarna gör en objektiv bedömning, räknar man hur många flickor respektive pojkar de skickar vidare till ortodontisterna under 2011. Specialisterna gör i sin tur en bedömning enligt ett index kallat IOTN.

– Vi vet heller inte om deras bedömning är jämställd. Nästa steg blir därför att se hur många som faktiskt erbjuds och genomför behandling med tandreglering. På så vis undersöker vi jämställdheten i två steg, berättar Veronika. *

FAKTA

Jämställd tandreglering är ett av de tre projekt som Landstinget Kronoberg har fått medel för av Sveriges kommuner och landsting (SKL). Det ingår i det nationella programmet Hållbar jämställdhet som sträcker sig fram till december 2013.

Läs gärna mer om landstingets arbete på webben: A-Ö, Hållbar jämställdhet och jämlik vård.

Om det är viktigast för flickor eller pojkar med fina, raka tänder låter vi vara osagt. För tandregleringskliniken handlar det om att erbjuda jämställd ortodontibehandling.

– Vi har en känsla av att fler flickor erbjuds tandreglering. Genom projektet vill vi få svar på om flickor och pojkar i lika stor utsträckning får erbjudande om och behandling med tandreglering, säger Veronika Asp.

VEM FÅR TRÄFFA SPECIALISTEN?

När en allmäntandläkare anser att någon har behov av tandställning får patienten träffa

Medarbetarenkätens resultat ska leda till förändringar

Resultatet av medarbetarenkäten redovisades i september, och under hösten har alla arbetsplatser börjat jobba med sina resultat, på ett eller annat sätt.

– Medarbetarenkäten har gett oss ett kvitto på vad vi behöver jobba med – nu och framöver. Nu gäller det att ha handlingsplanen framme så den inte glöms bort, för det här är en lång process, säger Helena Otteborn, avdelningschef på avdelning 61 på rättspsykiatriska regionkliniken.

STINA JORDEVIK

Helena Otteborn berättar om hur arbetet med medarbetarenkäten gått till på hennes arbetsplats:

– Jag redovisade resultatet på en arbetsplatsträff, och alla medarbetare fick dessutom resultatet på papper. Inför nästa APT, två veckor senare, fick alla fundera över vilka tre områden de ville att vi skulle fördjupa oss i. Vi röstade helt enkelt fram vilka tre områden det skulle bli: medarbetarkraft, ledarskap och målqualität.

UTVECKLINGSDAGAR

– Nu känner jag att vi är vid starten av en lång process, där vi ska jobba med flera olika saker.

Bland annat har avdelningen redan bokat in två utvecklingsdagar för all personal. Där ska de tillsammans med en extern handledare jobba med grupprocesser, för att stärka samarbetet internt och öka förståelsen för de olika yrkesrollerna. En heldag om självskydd och rutiner kring detta är också inbokad, och kommer att bli återkommande framöver.

När det gäller målqualität ska avdelning 61 bland annat arbeta med vilka metoder och instrument de ska använda, och tydligare definiera avdelningens mål.

– Vi måste prata om vad vi ska jobba med nu, och "alltid". Det kommer att bli en ständigt pågående diskussion under lång tid, tror jag, säger Helena Otteborn.

Hon påpekar att det också måste vara tydligt vem som ansvarar för vad i handlings-

planen. Ofta är det faktiskt chefen och alla medarbetare som har ansvaret tillsammans.

– Det känns viktigt att vi gör något bra av det här. Även de som inte svarat på enkäten ska vara delaktiga och tycka till i arbetet med handlingsplanen, för resultatet rör ju alla.

– Mitt ansvar som chef är att driva på så att vi gör det vi säger att vi ska göra i handlingsplanen. Men jag kommer att få god hjälp av mina medarbetare!

STÖDRESURSER

Jeanette R Kjellberg, HR-direktör i Landstinget Kronoberg, konstaterar att engagemanget är stort för att ta fram handlingsplaner och jobba med dem ute på arbetsplatserna.

– Arbetet pågår för fullt, och alla de interna och externa stödresurser som är kopplade till medarbetarenkäten är igång och jobbar på olika sätt. På central nivå i landstinget diskuteras hur vi kan ta hand om och stärka det som var bra i enkäten, att ta tillvara engagemanget och den positiva kraft som enkäten visar.

– Ledningen diskuterar också hur man kan jobba vidare för att stärka målqualiteten – hur ska våra arbetsplatser arbeta med att forma och utveckla målen?

– Vi ska även jobba vidare med bland annat frågor kring chefs- och ledarskap, hur vi kan öka delaktigheten och vad vi kan göra för att minska sjukfrånvaron, till exempel.

LEDA TILL FÖRÄNDRING

Landstingets ledningsgrupp har beslutat att medarbetarenkäten ska genomföras vartannat år. Nästa gång skickas enkäten ut i januari-februari 2013. Jeanette R Kjellberg hoppas förstås att de satsningar som görs nu ska leda till förbättrade resultat i kommande enkäter.

– Men framför allt vill jag att medarbetarna ska se och känna att resultaten används, och leder till förändringar som gör att vi alla kan känna stolthet över att jobba i Landstinget Kronoberg. *

Vi måste prata om vad vi ska jobba med nu, och "alltid". Det kommer att bli en ständigt pågående diskussion under lång tid, tror jag.

Helena Otteborn

Marie ny chef på biblioteken

– Jag vill att biblioteken ska vara en kreativ oas att ösa kunskap ur! säger Marie Folkesson Jonsson glatt.

– Vi är ju till för alla i landstinget, vi vill bidra till utvecklingen och kanske inspirera personal till att studera. Och det går bra att komma in och låna en bibliotekarie för att få veta mera!

TEXT: KATARINA LUNDQVIST • FOTO: HANS RUNESSON

Marie Folkesson Jonsson

Ålder: 46 år

Bor: Växjö

Familj: Man och två barn

Gör på fritiden: Sjunger i oratoriekören, tränar och umgås med familjen

Favoritbok: Jag kan rekommendera Tjuvarnas stad av David Benioff

Läser just nu: Doktor Glas av Hjalmar Söderberg. Jag brukar inte läsa klassiker, men nu har vi denna i min bokcirkel.

FAKTA

Sök mer info på webben, hittas via Genvägar i rutan till höger på interna webben eller www.ltkronoberg.se/bibliotek

Ta kontakt med biblioteket om du vill veta mer:
clv-bibliotek@ltkronoberg.se
marie.folkesson-jonsson@ltkronoberg.se

Sedan några månader har landstingets biblioteksverksamhet en ny chef – Marie Folkesson Jonsson.

Du heter Folkesson precis som din företrädare, Marianna. Är yrket något som går i er släkt?

– Hon är gift med min morbror, men vi är de enda som jobbat på bibliotek.

Marie Folkesson Jonsson kommer närmast från stadsbiblioteket där hon jobbade i tio år. Det som fick henne att söka sig till landstinget är lusten att se och lära nytt. Den lusten verkar alltid ha funnits där, som ung studerade hon på kungliga musikhögskolan i Stockholm, hamnade i Borås och pluggade informationsvetenskap ett par år av bara farten. Hon har jobbat som pianopedagog på kommunala kulturskolan Kristineberg och sedan som bibliotekarie.

KRAFTEN FINNS I TEAMET

Marie är nu chef över de nio anställda som ingår i verksamheten – landstingets tre sjukhusbibliotek i Växjö, Ljungby och på Sigfrid, plus receptionen och informationsbanken på centrallasarettet.

Hur tycker du att en bra chef ska vara?

– Det är viktigt att låta människor växa. Det ska vara högt i tak, och tillåtet att misslyckas. Förhoppningsvis väcker det kreativitet och medarbetarna vågar prova nya sätt. Jag tror man når dit genom delaktighet, alla ska våga prata.

– Jag hoppas att alla ska tycka det är roligt

att gå till jobbet, att träffa sina arbetskamrater. Kraften finns i teamet.

– Om man når hit tror jag det gynnar både de som jobbar här och de som besöker oss.

Marie hoppas att sjukhusbiblioteken ska utvecklas i takt med resten av samhället och tekniken.

Tror du på en framtid för böcker och tidsskrifter?

– Absolut! Det kommer säkert inte att se ut som i dag, den digitala revolutionen märks redan. Jag tror att vi kommer att läsa på ett annat sätt, men säkert lika mycket, om inte mer.

– Det finns många fördelar med den nya tekniken, till exempel för dem som har funk-

tionsnedsättningar, de har fått lättare att ta till sig information. Och det kommer att bli allt fler möjligheter i framtiden.

Men bokvagnen då?

– Den har vi fortfarande kvar. Det blir allt mer ljudböcker i den, längre fram kanske man lånar en läsplatta istället!

LÅNA EN BIBLIOTEKARIE

Fokus ligger på att ge service åt personalen, bland annat genom att ta hem studielitteratur och leta upp och beställa artiklar. Sjukhusbiblioteken är också till för patienter och allmänhet, här finns hyllmeter med information om både sjukdomar och friskvård.

Marie hoppas att många landstingsan-

ställda ska vilja ta hjälp av biblioteks- och informationscentrum.

– Bland annat kan vi hjälpa till med att söka information och visar gärna vad som finns i olika databaser.

– Den som vill veta mer kan komma in och låna en bibliotekarie!

Det finns också enormt mycket information att hitta på våra webbsidor, berättar Marie.

Förutom all information och databaser hittar vi några hyllor med skönlitteratur längst in i biblioteket på centrallasarettet, precis som ett "riktigt" bibliotek.

– Jag hoppas att många hittar hit. Kultur är friskvård! säger Marie.

En bra chef ska låta människor växa, tycker Marie Folkesson Jons-son som är ny chef för sjukhusbiblioteken.

– Jag hoppas att alla ska tycka det är roligt att gå till jobbet, att träffa sina arbetskamrater. Kraften finns i teamet.

Föräldrar och barn ger temasidor på 1177.se högt betyg

Frågor och svar om barn, familj och relationer och lä-sarnas egna berättelser är bara några av många äm-nen som finns att ta del av på 1177.se nya temasidor om barn. Per, Johanna och Tina använder sig ofta av nätet för att söka information som rör barn, men har aldrig tidigare varit inne på 1177:s webbplats. Frågan är om den tilltalar?

TEXT: JOHANNA MELIN • FOTO: HANS RUNESSON

Det första intrycket är väldigt positivt tycker Per, Johanna och Tina som för första gången besöker webbsidan 1177.se och temasidorna som vänder sig till barn och föräldrar.

– Här finns mycket som är intressant, konstaterar de.

Sidor som handlar om mat och sömn eller tips och råd kring att sluta med blöja är högaktuella ämnen för småbarnsföräldrarna. Tina har två pojkar och Johanna och Per har en flicka och en pojke, alla är i förskoleåldern.

TROVÄRDIGT OCH SERIÖST

Per är lärare och är van vid att använda nätet för att söka information. Nu när han är pappaledig är nätet en perfekt informationskälla om en fråga eller ett problem skulle dyka upp. Han tycker att 1177 har mycket information som tilltalar. Framförallt tycker han att informationen känns trovärdig och tillförlitlig.

– För varje sida finns en sakkunnig och granskares namn och titel, det känns seriöst, tycker Per.

De andra håller med, det känns viktigt att man kan lita på det man läser. I dag finns det lite för mycket oseriös information på nätet, tycker de.

Johanna fortsätter att klicka sig runt på sidan.

– Vad bra att alla sjukdomar är indelade i A–Ö, här är enkelt att hitta, säger Tina.

Alla tre har tidigare varit i kontakt med 1177, telefonrådgivningen. Nu ser de webbplatsen som ett bra komplement.

– Man söker ju egen information först innan man ringer, men är det akuta saker är det skönt att prata med någon, tycker de.

Johanna har klickat på bokstaven M och har hamnat på en sida om mollusker, vid sidan om faktatexten finns en tydlig bild på hur mollusker ser ut. Förutom foton finns tecknade beskrivande bilder, riktigt bra tycker Johanna.

– Jag kommer absolut kommer de fortsätta använda 1177.se säger Per.

– Det är en trygghet att 1177 finns, både via telefon och här på webben, säger Johanna.

PEDAGOGISKA FILMER FÖR BARN

Fler som garanterat kommer besöka hemsidan många gånger är Lovis och Albin. De är nästan lika gamla och kompisar. Ganska nyligen har de upptäckt datavärlden så när föräldrarna visar dem barnavdelningen som innehåller tecknade filmer sitter de som klistrade.

– Vilken film vill ni se? frågar Tina. Hon läser upp de olika alternativen.

Lovis och Albin har inte svårt att välja, det blir en film om Billy bläckfisk som ska till sjukhuset och få ett stick i armen. Lovis tar kommandot om musen och klickar igång filmen. De fnissar lite när de får se en stor krabba med sjukvårdskläder komma in i väntrummen och ropa upp Billys namn.

– Titta vilken tjock krabba! säger Lovis och skrattar.

Tina och hennes två söner kommer hem till småbarnsföräldrarna Johanna och Per för att titta på 1177.se. Alla har tidigare varit i kontakt med telefonrådgivningen på 1177. De tycker att informationen på webben känns trovärdig och tillförlitlig. Lovis och Albin, som nyligt upptäckt datavärlden hittar också mycket roligt på 1177.se, som spel och filmer. Ett bra sätt att förbereda och avdramatisera ett läkarbesök.

Plötsligt stannar filmen och barnen blir lite funder samma på hur de ska komma vidare.

– Du måste klicka på Billy för han blinkar, säger Albin.

Nu har Billy kommit in i undersökningsrummet. Den pedagogiska krabban förklarar steg för steg vad som ska hända. När Billy har tagit sin spruta kan barnen själva öva på att ta en spruta på Billys nalle.

– Varför händer det ingenting? undrar Lovis.

Hon har klickat på sprutan, men den går inte att flytta.

– Klicka på den istället, säger Albin och pekar på plåstret.

Efter lite klurande kommer barnen till slut på hur spelet går till. Precis som de fick lära sig på filmen måste skärpet om armen först. Sen ska skärpet av, pennan ska måla ett kryss på armen och trollerisalvan ska på. När filmen är slut leker barnen doktor och praktiserar allt som de lärt sig.

– Filmerna var verkligen roliga att titta på och samtidigt en bra förberedelse när man ska med barnen till tandläkaren och doktorn, säger Tina.

– Vi kommer nog titta på filmerna många gånger, säger Per.

Det dröjer inte länge förrän barnen vill se en ny film, om Valpen Bella som ska få ett rör insatt i örat. *

På 1177.se/kronoberg hittar du barn/föräldrar som ett tema. Den information som tidigare fanns på growingpeople.se hittar du numera på 1177.se. Allt material är kvalitetsgranskat.

Drabbad mitt i

Det var den 17 juli 2009. Gunnar och Monica Lindén höll som bäst på att packa inför fjällsemestern, ett par veckor med golf och fjällvandring väntade. När Gunnar skulle lägga ner lite kläder i resväskan gav plötsligt benen vika. Förvånad och skakig lyckades han ta sig upp, men efter bara en kort stund hände samma sak igen. Väl uppe igen kändes allt som vanligt och Gunnar var fast besluten att fortsätta förbereda för resan. Vad han inte visste då var att han just hade drabbats av en TIA – och att han några timmar senare skulle få en stroke.

TEXT: MATHINA MÖLSTAD • FOTO: HANS RUNESSON

– Monica hörde när jag föll och kom in för att se efter vad som hänt. Jag kände mig nästan lite generad inför henne – att bara ramla sådär. Jag ville absolut inte åka till sjukhuset för jag skulle ju på semester, berättar han.

Monica såg att överläppen hängde ner en aning på vänstersidan och därför kontaktade hon sjukvårdsupplysningen. Därefter blev det ambulans till akuten, röntgen och inläggning på sjukhuset för observation.

EN FÖRVARNING – SEDAN FÖRÄNDRADES ALLT

– De förklarade för mig att jag hade fått en TIA, en tillfällig propp i hjärnan. Det var ett begrepp jag aldrig hade hört talas om tidigare. Sådär i efterhand visade det sig att jag dessutom tillhörde den procenten som också får en stroke.

En av tio som haft TIA får en stroke inom ett par dagar. Det hände Gunnar redan första natten på sjukhuset. Även om de inte hann förhindra stroke, var det tur att han redan befann sig i sjukvården. Så fort det konstaterats att Gunnar fått en propp i hjärnan, kunde den så viktiga propplösande behandlingen sättas in.

Gunnar själv har bara vaga minnesbilder från den natten.

Jag var ju inte 75 år, hade varken högt blodtryck, var överviktig eller åt dåligt. Jag var ju snarare väldigt fysiskt aktiv och hade även den dagen varit ute och sprungit en runda.

– Det sägs att jag ramlade ihop på toaletten, men det minns jag inget av. Även om Gunnar inte kommer ihåg exakt vad som hände, förlorade han aldrig medvetandet helt. Det första han riktigt minns var att han inte kunna röra vänstra sidan av kroppen och att han inte kunde prata lika obehindrat som vanligt. – Jag minns att det var frustrerande att inte kunna prata lika snabbt som hjärnan tänkte. Jag kände att jag inte riktigt hann svara på sjukvårdspersonalens frågor eftersom det tog extra tid för mig.

”JAG ÄR JU INTE DEN TYPEN”
Den där natten förändrades Gunnars liv radikalt. Från att ha varit en mycket aktiv

man mitt i livet, behövde han hjälp med i princip allt. Bara att vända sig i sängen eller att gå på toaletten själv var omöjligt.

– Till en början var det så klart en stor chock som sedan övergick i en sorg över att plötsligt vara så beroende av andras hjälp. Men det har varit en minst lika jobbig tid för min fru. På henne syntes det ju inget och för henne förväntades livet rulla på som vanligt på något sätt.

Gunnar berättar vidare att en del i chocken var svårigheten att komma till insikt om att just han hade drabbats.

– Jag var ju inte 75 år, hade varken högt blodtryck, var överviktig eller åt dåligt. Jag var ju snarare väldigt fysiskt aktiv och hade även den dagen varit ute och sprungit en runda.

EN LÅNG VÄG TILLBAKA

Efter tio dagar på sjukhuset kom Gunnar till landstingets rehabiliteringsklinik där han började sitt livs mest utmanande resa – resan tillbaka till ett självständigt liv.

– Det var tufft. Jag fick ju lära mig allt från början igen, förklarar han.

Efter cirka en och en halv månad av intensiv träning på rehabiliteringskliniken kunde han successivt komma hem. Men på dagarna fortsatte han träna på rehab för att få tillbaka styrkan och motoriken.

– Det kändes ganska otryggt att vara hemma i början eftersom jag fortfarande var så beroende av hjälp. Att gå upp för trappan till ovanvåningen var till exempel helt otänkbart då.

I dag klarar Gunnar det mesta själv, men han har fortfarande kontakt med rehabiliteringen. Varannan vecka tränar han tillsammans med sjukgymnast och arbetsterapeut för att förfina sin finmotorik. Därutöver tränar han själv på gym ett par gånger i veckan. Han är tillbaka på jobbet som ingenjör och arbetar numera 75 procent.

– Det känns fantastiskt att kunna gå och göra det mesta jag vill igen. Jag tror

livet

Gunnar Lindén

Ålder: 60 år

Bor: Bostadsrätt i centrala Växjö

Familj: Fru och två vuxna söner

Gör: Arbetar som ingenjör på Ahlstrom

Gillar: Att vara ute i naturen, fjällvandring, golf med mera

att min envishet och vanan att träna hårt har hjälpt mig dit jag är i dag.

MED SIKTE PÅ FJÄLLEN

Förutom envisheten har delmålen varit en drivkraft för Gunnar. Det första målet var att kunna gå tio meter utan stöd. Nu är siktet inställt på att kunna vandra

FAKTA OM STROKE

- De flesta fall av stroke, 85 procent, beror på en propp. En mindre del, 15 procent, beror på en blödning i hjärnan.
 - Omkring 30 000 personer drabbas varje år av stroke i Sverige.
 - Stroke är den tredje vanligaste dödsorsaken i Sverige och den vanligaste orsaken till handikapp.
 - Medelåldern för kvinnor är 77 år och för män 73 år. Var femte person är under 65 år.
 - De som överlever stroke kan få allt ifrån bestående problem som påverkar det dagliga livet, till att bli helt återställda.
 - Vanliga men är nedsatt rörelseförmåga, talsvårigheter och problem med att äta och dricka. Inte lika synliga men, men som också är vanliga, är koncentrationssvårigheter, personlighetsförändringar och depression.
 - Vanliga symtom är förlamning i ena ansikts- eller kroppshalvan, talsvårigheter och synrubbingar. Vid hjärnblödning är det också vanligt med huvudvärk och kräkningar.
 - Andra symtom som kan förekomma är svårigheter att svälja, hålla balansen, svår yrsel och plötslig personlighetsförändring.
- Läs mer på www.1177.se/stroke

en etapp i fjällen med packning inom ett–två år.

När Gunnar tänker tillbaka på sin resa konstaterar han att det har gjort honom mer ödmjuk inför livet.

– Det gäller verkligen att vara rädd om livet! Jag har mycket att tacka min fru för. Om det inte varit för henne hade jag

struntat i att söka sjukvård den där sommarkvällen 2009 och då vill jag inte tänka på hur det hade gått, avslutar han. *

UPPTÄCK STROKE I TID

Gör AKUT-testet på www.strokekampanjen.se

En av landstingets medarbetare som tidigare har skrivit korta allegoriska betraktelser i Bladet har skickat in denna text. Författaren vill vara anonym.

Den väg jag vandrar

Krönika

Började längs en knappt skönjbar, liten slingrande skogsstig, dold i de djupa skuggorna från stora mäktiga träd. Men ganska snart blev stigen tydligare, och letade sig sakta uppför än den ena lilla kullen, än den andra. Ju längre jag vandrade, desto bredare blev stigen, så småningom var den en skogsväg med grässträng i mitten, nu ledde den också allt brantare uppåt. Den kraftiga stigningen bekom mig dock knappast, för i takt med stigningen så blev skogen allt glesare och min värld ljusare, snart skymtades både sjöar och ängar då jag höjde blicken från min väg. Märkligt nog blev dock

inte själva vandringen mindre mödosam, för nu delade sig vägen, och för varje val jag gjorde så dök det strax upp nya. Ibland såg vägarna ut ungefär som den jag redan gått, ibland ledde de neråt och ibland uppåt, men aldrig tillbaka. Under min vandring känner jag att tiden inte är viktig, mina val för mig mot nya intryck och till många erfarenheter, tills jag kanske en dag känner att nu är jag framme, nu behöver jag varken välja väg eller vandra mer.

En värre framtid kan jag knappast föreställa mig. Istället vill jag tro att vägen så sakta planas ut, delar sig fortfarande, men

kanske mindre ofta, och så småningom går jag mellan strandvallarna, vägen har åter blivit till en slingrande liten stig, men nu inte längre i skuggan. Jag vandrar i solen, ser långt ut mot horisonten, vinden rufsar i mitt vita hår och nu leder stigen mig ut mot vägorna. Nu känner jag äntligen att alla mina val är gjorda, med förtröstan följer jag min stig tills den suddas ut av vattnet.

Det är min dröm, drömmen om att alla vägvalen är mina egna, och att jag fortsätter att vandra och välja ända tills den dag då min stig suddas ut av vägorna.

AT

Tillsammans är vi starka

Bredare analysutbud och bättre service och kvalitet utlovas när mikrobiologen nu har gått samman med Blekinge. En sammanslagning som kommit till stånd tack vare medarbetarkraften i verksamheten.

ELLEN LOVÉN

Sedan den första september är de mikrobiologiska laboratorierna i Landstinget Kronoberg och Landstinget Blekinge en organisatorisk enhet. Kliniken har sin organisatoriska hemvist i Kronoberg men med verksamhet i båda landstingen.

– Sammanslagningen har initierats av medarbetarna själva och det har också gjort att det har gått så bra och att majoriteten är nöjda, berättar Gunnar Kahlmeter, verksamhetschef. Det nya gemensamma laboratoriet kommer att ha ett upptagningsområde på cirka 330 000 invånare och det ökade patientunderlaget är förstas en viktig anledning till att man har valt att slå samman verksamheterna.

Gunnar Kahlmeter är nu verksamhetschef för de sammanslagna mikrobiologiska laboratorierna i Kronoberg och Blekinge.

ARKIVFOTO: HANS RUNESSON

– Med ett ökat patientunderlag får vi fler prover vilket gör att vi kan nyttja vår utrustning på ett bättre sätt. På sikt kommer det också att innebära att vi kan göra analyser som vi i dag skickar till andra ställen, säger Gunnar Kahlmeter. Detta innebär i sin tur att det kommer att bli en bättre service till kunder och patienter med snabbare tid från provtagning till svar.

NYA MEDARBETARE I BLEKINGE

Sammanslagningen betyder också att vårt landsting har berikats med 20 nya

medarbetare – biomedicinska analytiker, undersköterskor, labingenjör och kanslist.

– Vi är mycket positiva till den här sammanslagningen – det känns roligt och spännande. Det är ett lyft för vår verksamhet, tillsammans blir vi starka, säger Ann-Sofie Pettersson som är avdelningschef i Karlskrona. Det enda som känns som ett hinder just nu är de tio milerna som skiljer de båda arbetsplatserna åt. Men inriktningen är att allt går att lösa, till exempel möts transportbilarna som kör proverna mellan orterna, i Tingsryd där väskorna skiftas.

NYA GEMENSAMMA ARBETSSÄTT

Just nu pågår ett intensivt arbete med att synka metoderna och välja det bästa från båda.

– Det innebär att vi får lära in en del nya metoder och det gäller både i Växjö och i Karlskrona, men det är en stor vinst att vi arbetar på samma sätt för då kan vi rycka in och hjälpa varandra, avslutar Ann-Sofie. *

Kommunikation skapar mening

Under hösten gjordes en mätning av internkommunikationen i vårt landsting.

Ett urval av medarbetare fick fylla i en enkät med frågor om hur de tycker att den interna kommunikationen fungerar. Drygt hälften av de som fick enkäten valde att svara. Resultatet kommer att användas för att utveckla och förbättra den interna kommunikationen och ger oss också möjlighet att jämföra oss med andra landsting och organisationer.

– Vi ser att resultatet till stora delar

bekräftar resultatet från medarbetarenkäten, det vill säga att vi har engagerade medarbetare som trivs och är stolta över sitt jobb. Vi behöver dock bli bättre på att kommunicera de övergripande målen och hur vi uppfyller dem. Här spelar chefer på alla nivåer en viktig roll. Resultatet visar att det finns ett utrymme för att lämna mer information och vi kan också göra den högsta ledningen och centrumledningarna mer synliga i våra kanaler, säger Ingrid Persson, kommunikationsdirektör.

Resultatet visar också att kommunikationen med närmaste chef upplevs som viktigast och att detta fungerar relativt

väl. Vår interna webb används mycket men 1177.se används i liten omfattning trots att den anses viktig och lätt att använda.

– Just nu pågår ett stort arbete för att utveckla vår webbplats samtidigt som vi arbetar med att flytta över patientinformation till vår andra webbplats 1177.se, berättar Ingrid.

En viktig del i arbetet framöver kommer också att vara att fortsätta arbetet med att stärka chefernas förmåga att kommunicera och utveckla våra mötesformer för att få en god dialog och delaktighet. *

Cancerplanen – vad händer just nu?

Sola smartare och

Så här en bit in i satsningen för att förbättra cancer-vården i Kronoberg är vi nyfikna på hur det går. Vad gör vi för att förebygga cancer? Hur har vi utvecklat omhändertagandet av de som drabbas?

MATHINA MÖLSTAD

– Cancerplanen har ett brett anslag och omfattar allt från förebyggande insatser till vård av svårt cancersjuka patienter. Det pågår ett intensivt arbete med att genomföra planens olika delar och vi har kommit en bra bit på väg, säger Martin Myrskog utvecklingschef och ordförande i projektledningsgruppen.

KAMPEN MOT TOBAK

Som vi alla vet är tobak en stor riskfaktor för cancer. Just därför är tobaksprevention ett prioriterat område i landstingets cancerplan och nu riggas en heltäckande organisation för det förebyggande arbetet.

– Vi har utbildade tobaksavvänjare på alla vårdcentraler. Till dem vänder sig patienter på eget initiativ eller på inrådan från personal på vårdcentralen. Efter ett lyckat pilotprojekt på sjukhuset i Växjö öppnar vi nu också upp tobaksavvänjningsmottagning på båda våra sjukhus under våren. Där kommer patienter kunna få hjälp och stöd att bli tobaksfria vid olika sjukdomstillstånd eller inför operation, förklarar Eva Pettersson Lindberg, folkhälsochef.

Samtidigt pågår arbetet med att se över och tydliggöra de interna rutinerna för hur vi ska arbeta förebyggande med tobaksfrågan. Bland annat håller en arbetsgrupp på att ta fram länsgemensamma rutiner för tobaksfri operation. Hur ska till exempel remissflödet se ut till tobaksavvänjare? Vad kan vi kräva av patienterna inför operation?

En annan utmaning blir att arbeta riktat mot barn- och ungdomar för att de ska förbli tobaksfria. Sedan lång tid tillbaka samarbetar landstinget med A Non Smo-

king Generation som genomför klassbesök i länets årskurs 6 och 7. Även mödra- och barnhälsovården har en viktig uppgift. Alla BVC-sjuksköterskor har därför under hösten deltagit i utbildning om hur passiv rökning påverkar barn.

SOLA SMART

Hudcancer är en annan framträdande cancergrupp. Enligt Pernilla Stocks, avdelningschef på hudmottagningen är informationsbehovet stort.

– Framför allt behöver vi öka allmänhetens kunskap om riskerna och hur man solar smart helt enkelt.

En större informationskampanj planeras i samband med den internationella hudcancerdagen, Euromelanoma Monday i maj. Det finns även planer på att genomföra en utbildningsinsats för distriktsläkare om tidig upptäckt av hudcancer, eftersom det oftast är på vårdcentralen som den första kontakten sker.

BÄTTRE RESA I VÅRDEN

Cancerpatienter finns överallt i vården, i specialistsjukvården, i primärvården och i den kommunala hälso- och sjukvården. För att göra patientens resa genom vården smidigare och mer säker pågår arbetet med att kartlägga patientens väg, från att misstanke om cancer uppstår till att vård och behandling sätts in.

Nu pågår kartläggningen av följande sjukdomsgrupper: bröst-, lung-, gyn, prostata samt tjock- och ändtarmscancer. Det har redan lett till en del förbättringar för att minska ledtider och säkerställa att patienter med misstanke om cancer ska få sin behandling påbörjad inom 30 dagar.

– Ett konkret resultat av vårt arbete är att vi numera sätter en tid för patientens första behandlingsinsats direkt vid första teamkonferensen mellan onkolog, röntgen, patolog och kirurg. Tidigare var systemet

Hudcancer är vanligt. Därför finns det planer på att utbilda distriktsläkare i tidig upptäckt av hudcancer, eftersom det oftast är på vårdcentralen som den första kontakten sker.

fimpa tobaken

trögare, vilket kunde leda till onödig väntan för patienten, säger Göran Carlstedt, verksamhetschef på onkologkliniken och engagerad i arbetet med cancerplanen.

– Dessutom har vi ju en ny bröstmottagning som ger oss bra förutsättningar att ge god vård, tillägger han.

Nästa steg blir att gå igenom vårdprocesser för nya cancergrupper.

Som ett led i att förbättra patientens resa avsätts fem miljoner kronor för att utveckla vården för patienter som befinner sig i livets slutskede. Det kommer att involvera insatser för såväl vuxna, bland annat genom onkologens rådgivningsteam, som för barn.

UTVIDGAD STRÅLBEHANDLINGS-ENHET

För att kunna erbjuda bättre vårdmöjligheter krävs också att vi investerar i ny modern utrustning och att vi anpassar våra lokaler för framtidens behov. Under sensommaren 2012 planeras det första spadtaget tas för att utöka

och modernisera strålbehandlingsenheten på centrallasarettet i Växjö. De nya lokalerna kommer bland annat att rymma tre nya acceleratorer för strålbehandling, vilket innebär en utökning med en accelerator jämfört med i dag. På så sätt förbättras väntetiderna till strålbehandling och man kommer att kunna erbjuda fler typer av behandling.

SAMVERKAN

I februari bjuder Landstinget Kronoberg och Regionalt cancercentrum syd in till ett stort dialogmöte i Kronoberg. Göran Carlstedt, som är landstingets representant i Regionalt cancercentrum syd, hoppas på en riktig idéverkstad.

– Detta är ett tillfälle för medarbetare från olika delar av sjukvården, kommunerna, politiken och patientföreträdare att tillsammans diskutera erfarenheter och idéer om hur vi kan förbättra patientens resa i vården. *

OM CANCERPLANEN

Enligt beräkningar kommer antalet cancerfall i Sverige fördubblas fram till 2030. För att möta framtiden satsar Landstinget Kronoberg 100 miljoner kronor på att utveckla cancer vården under perioden 2010–2015. Utifrån den nationella cancerstrategin har landstinget tagit fram en lokal cancerplan.

Insatserna som beskrivs i planen rör allt från förebyggande insatser till lindrande åtgärder för svårt cancersjuka patienter och planen omfattar sex insatsområden:

- Förebyggande åtgärder och tidig upptäckt
- Organisation och struktur för att stödja god kvalitet
- Effektiva vårdprocesser
- Utveckla samverkan
- Forskning och utveckling
- Investeringar

REGIONALT CANCER-CENTRUM SYD

Regionalt cancercentrum syd är ett av sex cancercentrum i Sverige som bildats för att nå bättre resultat och kvalitet i cancer vården. I Regionalt cancercentrum syd samarbetar Region Halland, Landstinget Blekinge, Region Skåne och Landstinget Kronoberg för att förbättra vårdprocesser, korta väntetider, göra vården mer jämlik och kraftsamla kring forskning.

Läs mer på www.rccsyd.se

Arbete pågår med de interna rutinerna för hur vi ska arbeta förebyggande med tobaksfrågan. Bland annat håller en arbetsgrupp på att ta fram läns gemensamma rutiner för tobaksfri operation. Vad kan vi kräva av patienterna inför operation?

Efterlängtdad uppgradering av Office-paketet

Sedan den 1 december går det att beställa en uppgradering av Office-paketet till Office 2010. Den tidigare versionen, Office XP, är nio år gammal och supporten från Microsoft har upphört. Det betyder att det inte längre görs några uppdateringar för att åtgärda säkerhetsproblem. Detta är en av många anledningar till varför det är dags att uppgradera.

TEXT & FOTO: JOHANNA MYSJÖ

Ann-Marie Johansson, barnsköterska och IT-kontaktperson på neonatalavdelning 10, gillar Office 2010. Hon använder de flesta programmen: Outlook, Word, PowerPoint och Excel, och tycker att den största skillnaden mot den äldre versionen är utseendet.

En som redan i pilotprojektet i våras tog chansen att använda Office 2010 var Ann-Marie Johansson, barnsköterska och IT-kontaktperson på neonatalavdelning 10.

– Office 2010 är fantastiskt! utbrister Ann-Marie. Nu kan jag läsa alla varianter av Office-filer, dessutom kan jag skapa pdf:er. Förut fick jag ta hem filerna för att göra om dem till pdf på min privata dator där jag har Office 2010. Det slipper jag nu. Dessutom är det snyggare layout!

MÅNGA FÖRBÄTTRINGAR

Ann-Marie använder de flesta programmen: Outlook, Word, PowerPoint och allra mest Excel. Hon tycker inte att det är någon större skillnad mot den äldre versionen. Det är mest utseendet som är annorlunda, till exempel ser Arkiv-menyn annorlunda ut.

– Outlook blir jag nästan lite kär i! Jag kan sätta flaggor med olika färger på mina e-postmeddelanden så att det går att sortera dem i grupper. Man kan också få upp tydliga rubriker med mottagningsdatum.

Kalendern i Outlook har också blivit mycket bättre, tycker hon. På neonatalavdelningen använder man en kalender som alla har behörighet till för gemensamma möten, utbildningar och liknande. Nu går det att få upp den samtidigt med den egna kalendern, vilket underlättar administrationen väsentligt.

ALLA BEHÖVER INTE OFFICE 2010

Ann-Marie är IT-kontaktperson och har fått i uppdrag att inventera behovet av Of-

office 2010 på samtliga datorer. Det visade sig att det inte behövdes på alla datorer. Istället finns vissa datorer med Office som personalen får samsas om när de har behov av att skriva något. Läsa filer kan alla fortfarande göra på vilken dator som helst med gratisprogrammet Office Viewer. E-posten kan man läsa via Outlook Webb även på datorer där det saknas Office-paket.

SMARTPHONES ÄR FRAMTIDEN

I dag används bärbara datorer vid ronder, berättar Ann-Marie. I framtiden tror hon att smartphones kommer att användas i stället eftersom de är smidigare. Uppgraderingen av Office är ett steg på vägen. Därefter kan e-postsystemet nämligen uppgraderas till Exchange 2010 som är en förutsättning för trådlös synkning med mobiltelefoner över 3G-nätet av e-brev, kontakter, kalender med mera.

HJÄLPER VARANDRA

– Ann-Marie tror att skiftet till Office 2010 inte blir så omvälvande som många inbillar sig men säger samtidigt att datorvanan är skiftande; att det är en generationsfråga.

– Den som tittar på instruktionsfilmerna som finns på webben kommer inte att ha några problem, säger Ann-Marie. En del har redan Office 2010 hemma och för dem blir det ju faktiskt enklare att ha samma version även på jobbet.

– På barnkliniken har vi ett tolerant och öppet klimat, vi hjälper varandra. Så de som har mindre datorvana kan ta hjälp av dem som lär sig snabbt.

Ann-Marie menar att när man väl har lärt sig den nya versionen så är den på sätt och vis enklare att hantera än den gamla.

– Och snyggare! påminner hon om igen och skrattar. *

Mer information om Office 2010 och Outlook Webb finns på interna webben Din roll/IT-användare > Program > Office 2010/Outlook Webb

Lokalvården på Lasarettet Ljungby tog topplacering i benchmarking

I en jämförelse som revisionsbyrån Ernst & Young gjort placerar sig lokalvården på Lasarettet Ljungby i det absoluta toppskiktet bland 43 lasarett från 17 landsting.

TEXT: TOBIAS SKARPSVÄRD
FOTO: STINA SOLIN

Det som mättes var *kundnöjdhet*, *kostnad* och *servicenivå*. När det gällde kundnöjdhet hamnade Ljungbys lokalvårdare överst och sammantaget blev placeringen en framskjuten tredje plats.

Hur kommer det sig att ni placerar er så bra, vad är "tricket"?

– Det är förstås svårt att säga säkert, men vi tror att det beror på att våra medarbetare är stolta över arbetet de gör och att de har ett engagemang för uppgiften, säger Pia Eliasson, biträdande avdelningschef.

– Vi har också fasta städområden där var och en har ansvar för sin del.

Kundnöjdhet, vilka är egentligen era kunder?

– Patienter, avdelningar, mottagningar och övriga verksamheter inom lasarettet svarade på enkäten från Ernst & Young. Våra kunder sätter stort värde på att vi är flexibla och snabbt kan anpassa oss efter förändrade förutsättningar, säger avdelningschef Ewa Ingered.

Hur ska ni göra för att försvara er position till nästa års mätning?

– Det känns som en tuff uppgift, men förstås roligare än om vi hamnat i botten! Det vi gör är att vi jobbar med ständiga förbättringar och rationaliseringar. Om någon vecka ska vi exempelvis på studiebesök på Helsingborgs lasarett för att se hur de arbe-

Susanne Petersson, leende och med gasen i botten på städmaskinen

tar med lokalvård och materialförsörjning, berättar Ewa.

Ernst & Young anordnade en nätverksträff i Västerås i oktober med ungefär 160 deltagare och där fick Pia och Ewa berätta om lokalvårdsarbetet på Lasarettet Ljungby.

NÄRA TILL SKRATT

– En kollega telefonfilmade presentationen som senare landade i lokalvårdens personalrum till alla medarbetares förtjusning, säger Pia och skrattar.

Kanske är det just detta som är den viktigaste framgångsfaktorn, att det aldrig är långt bort till nästa skratt och att man vågar bjuda på sig själv på lokalvården i Ljungby. *

FAKTA

- 4 byggnader
- 18 mottagningar
- 2 vårdcentraler
- 1 tandvårdsklinik
- 37 959 m² städyta (en fotbollsplan är ungefär 7 000 m²)
- 7 dagar i veckan patientnära städning
- 5 gånger i veckan städas mottagningar

Samarbete ska ge bra start för nyanlända

På SKL:s nationella konferens om nyanländas etablering är Landstinget Kronoberg det goda exemplet. Jessika Andersen har bjudits in som representant för landstingen eftersom vi ligger långt framme när det gäller samverkan med andra i integrationsarbetet.

TEXT: MAY OLSSON • FOTO: STEFAN AHLRIK

DETTA GÄLLER I KORTHET

- Asylsökande som har fyllt 18 år och som har giltigt LMA-kort har tillgång till "omedelbar vård och vård som inte kan vänta". Läkarens bedömning gäller. Samma regler gäller för akut tandvård och akuta hjälpmedel.
- Asylsökande barn och ungdomar under 18 år har samma rätt till vård som barn och ungdomar som är bosatta i Sverige.
- Alla asylsökande vuxna och barn, kvotflyktingar och anhöriginvandrare har rätt till en hälsoundersökning då de kommer till Sverige.
- Asylsökande ska också erbjudas förlösningvård, mödrahälsövård, preventivmedelsrådgivning och vård vid abort.
- Alla som inte förstår svenska har rätt till tolk.
- För vården som ges till asylsökande, och även för vissa av dem som får uppehållstillstånd och bor i Kronoberg ersätts vårdkostnaderna från Migrationsverket.

I Kronobergs län finns det en gemensam plattform för arbetet där alltså även landstinget är en aktiv part. Sedan ett år tillbaka gäller den så kallade etableringsreformen, som ska hjälpa invandrare till arbete eller studier snabbare och effektivare än i dag. När reformen infördes fick arbetsförmedlingen en viktig roll. Men det krävs flera medverkande.

MER ÄN LÄKARUTLÅTANDE

Förutom det ordinarie hälso- och sjukvårdsuppdraget är egentligen landstingens uppgift att bidra med hälsoundersökningar och läkarutlåtande som en del i etableringsprocessen. Men vi behövs mer än så, menar Jessika:

– Hur man mår påverkar hela livssituationen. De nyanlända behöver mötas med förståelse för vilka upplevelser han eller hon har med sig från hemlandet, trauma, kulturskillnader, språkhinder. Därför är det viktigt att vi samverkar runt denna grupp för att den enskilde ska kunna etablera sig så fort som möjligt.

ÖVERENSKOMMELSE OM ANSVAR

Genom en processkartläggning i länet, där alla som samverkar har deltagit, har aktörerna hittat proppar i processen och också fått en förståelse och kännedom om sina olika uppdrag runt den nyanlända.

Hur man mår påverkar hela livssituationen. De nyanlända behöver

mötas med förståelse för vilka upplevelser han eller hon har med sig från hemlandet, trauma, kulturskillnader, språkhinder. Därför är det viktigt att vi samverkar runt denna grupp för att den enskilde ska kunna etablera sig så fort som möjligt.

Jessika Andersen

– Om alla aktörer vet vad som ska göras kan tiden användas effektivare till den nyanländes etablering, säger Jessika.

Ett avtal som tydliggör de olika ansvarsområdena i vårt län har nyligen skrivits under av alla kommunerna, arbetsförmedlingen, försäkringskassan, skatteverket, migrationsverket, länsstyrelsen och landstinget.

– Denna överenskommelse är viktig för att skapa tydliga roller och uppdrag mellan samarbetspartnerna, och för att säkerställa att nyanlända får en effektiv etablering i ett nytt land, säger Börje Lindqvist, landstingsdirektör.

ÖKAD FÖRSTÅELSE

På de gemensamma mötena och träffarna som pågått sedan hösten 2010 finns möjlighet för landstinget att lyssna in de nära problemen i kommunerna.

– Att få kunskap och kännedom om de nyanländas möten med vården har gett många bra ingångar till hur vi strategiskt kan arbeta

Jessika Andersen är hälso- och sjukvårdsstrateg och har som uppgift att strategiskt samordna frågor om vård av personer från andra länder.

med hälsofrågorna för denna grupp. En del rutinändringar har gjorts i direkt samband med det som kommit fram vid olika samverkansmöten. Samverkansmötena har också gett de andra aktörerna en tydligare bild av landstingets uppdrag.

Även om Jessikas jobb är på en strategisk nivå, gör den öppna dialogen att förståelsen blir större, och de etiska diskussionerna höjer nivån.

MINSKAD OSÄKERHET GER BÄTTRE BEMÖTANDE

Arbete pågår också inom landstinget. Inte minst med att informera.

– Man ska inte behöva tveka i vårdsituationen. Därför har vi byggt upp ett område på webben som heter *Vård av personer från andra länder*, säger Jessika. Här finns aktuell information. Om vi kan minska osäkerheten för vårdpersonalen om vad som gäller för asylsökande, gömda och papperslösa, kan tiden läggas på patienten istället.

– Alla måste se sin del i helheten. Det finns flera vinster med att reda ut de frågor som uppstår, vinster både för patienterna och för

landstinget som helhet. Uppstår en fråga på en avdelning går kanske andra avdelningar och funderar på samma sak. Det ska jag försöka samordna nu.

ALL VÅRD SOM BEHÖVS TILL BARNEN

Landstingen har inte tidigare deltagit lika aktivt i samverkansarbetet, menar Jessika, men vi är ju en stor aktör i sammanhanget och behövs för att det ska bli bra flyt för den nyanlände – hänger det upp sig i vården så hänger det upp sig på andra ställen också.

– Vi vill klargöra vem som står för vårdkostnader och vad vårt ansvar är. När det gäller barn ska vi ge all vård som behövs, även om barnet inte ska stanna. Nästa år kan vi räkna med att det kommer en hel del anknätningsbarn, det vill säga barn som har föräldrar och anhöriga i Sverige som redan fått uppehållstillstånd. Dessa barn har förmodligen inte haft tillgång till tandvård och barnhälsovård och hälsan kan vara eftersatt. Alla barn har rätt till all vård oavsett om de är asylsökande eller svenskfödda.

DETTA HÄNDER I LANDSTINGET

- Nya rutiner för att få tillbaka vårdkostnader från Migrationsverket. Handläggare är Yvonne Sjöbohm och Maria Leek på redovisningsekonomi.

- På folkhälsoavdelningen jobbar Martina Ericsson och Rebecka Moding med migranter och hiv.

- Nya riktlinjer för hälsoundersökningar förväntas komma från Socialstyrelsen den 1 januari 2012, därefter ska rutinerna förmedlas inom landstinget.

- Smittskyddssköterska Magnus Hermann träffar alla flyktingsamordnarna i kommunerna tillsammans med Jessika för att förtydliga rutiner för hälsoundersökningar för kvotflyktingar och anhöriginvandrare.

- I januari blir det en halvdags informationsträff för de som möter asylsökande och flyktingar i jobbet. Vill du veta mer – kontakta Jessika.

- Samverkan angående ensamkommande barn.

- Förenklad registrering i Cosmic.

Interkulturell kommunikation: Släng mallarna och le istället!

– Ta av dig dina nordiska glasögon, bry dig om människor och visa att du vill väl!

Det är avgörande för en bra kommunikation med människor från andra kulturer, enligt Mozghan Zachrisson, forskare och föreläsare i ämnet interkulturell kommunikation.

TEXT & FOTO: STINA JORDEVIK

Mozghan Zachrisson var inbjuden av primärvårds- och rehabcentrums utbildningsgrupp för att föreläsa på temat interkulturell kommunikation. Mozghan inledde med att påminna åhörarna om att migration är påfrestande – det vet hon av egen erfarenhet. För 26 år sedan kom hon till Sverige från Iran.

– Jag kom från en mycket modern familj, var välutbildad och kom hit frivilligt, på grund av kärlek. Ändå kände jag ett starkt utanförskap. Hur ska då en person känna som flytt hit, som är uppfostrad enligt traditionella värderingar och dessutom är analfabet?

FÖRSTÅELSE

Mozghan menar att ett professionellt förhållningsätt i vården innefattar en förståelse för mångfald. Men det är inte lätt att ändra sitt beteende.

– Vi socialiseras till och lär in vissa värderingar, och av dem följer ett visst beteende. För att ändra beteendet måste vi alltså ändra på våra värderingar.
– Dessutom måste vi alla kämpa emot barriärer som fördomar, okunskap och det faktum att vi alltid har vår egen värld som referensram – mitt perspektiv, min familj, min avdelning...

För att förklara olikheter skyller vi ofta på kulturen. Kultur är en referensram som överförs från generation till generation, och som strukturerar vår tillvaro. Men

det är inte kulturen som gör en människa – man måste också se till individerna, hävdar Mozghan.

NYA VÄGAR ATT KOMMUNICERA

– Det är så lätt att man hanterar besvärliga frågor med hjälp av mallar, att vi bockar av det vi ska göra på checklistor och sorterar in människor i fack.

– Men kommunikation fungerar alltid bäst om man har hjärtat på det rätta stället, ler och söker kreativa lösningar och nya vägar. *

NÅGRA VANLIGA SITUATIONER I VÅRDEN SOM MOZHGAN KOMMENTERADE UNDER SIN FÖRELÄSNING

Hela släkten följer med på läkarbesöket

– Kärnfamiljen är större än "mamma, pappa, barn" i många länder. Kollektivet värderas högt, och följaktligen är det hela storfamiljens angelägenhet när mormor ska gå till doktorn.

– Sätt en gräns för hur många som får följa med in i undersökningsrummet, och förklara – med ett leende – varför!

Patienten kommer inte i tid

– Det finns inget logiskt samband mellan klockslag och handling i många länder. På många platser är det dessutom helt enkelt omöjligt att komma i tid, eftersom infrastrukturen inte fungerar.

– Förklara – med ett leende – vilka konsekvenser det får i vården om man inte kommer i tid. Lyft gärna fram klockslaget lite

extra genom exempelvis ett klistermärke med tiden på kallelsekuvertet.

– Våga markera att det är viktigt! Vi ska inte bara anpassa oss till andras sätt, utan se istället personen som en människa att interagera med. Fråga, förklara, berätta hur det fungerar här i Sverige. De flesta människor vill ju veta, förstå och göra rätt.

Personen nickar och säger sig ha förstått instruktioner – men gör sedan "fel"

– För att kolla att någon förstått vad du sagt, be dem återberätta: "Kan du berätta för mig hur du ska göra med dina mediciner nu?" Säg det med ett leende, så att det inte uppfattas som en kontroll.

Personen förstår inte vad du säger, trots att du talar tydligt

– Om en person inte förstår vad du säger: upprepa inte samma mening igen fast tydligare och långsammare. I många länder använder man ett språk som är mycket mer målande och metaforiskt än vad vi gör i Sverige. Utmana din kreativitet, försök att uttrycka saker på nya sätt för att nå fram.

Mannen för sin hustrus talan

– I många länder är mannen familjens överhuvud. Ge honom en roll i mötet, exempelvis "kan du skriva ned det som jag missar att ta upp i mitt samtal med din fru?".

En person säger sig ha mycket ont, men ler ändå

– I många kulturer, speciellt i Sydostasien, strävar man efter harmoni, att inte visa smärta och svårigheter utåt.

Vårdcentralen Braås har en sällsynt kraft att vara stolt över

I tjugio år har undersköterskan Anita Ingelskog brunnit för sitt jobb på vårdcentralen Braås. Hennes engagemang märks inte bara i patientmötet utan smittar också av sig till kollegorna. AT-läkaren Thomas Zucconi har varit runt på många arbetsplatser men han har aldrig träffat någon som Anita.

– Alla arbetsplatser skulle ha en Anita! säger han.

TEXT: JOHANNA MELIN
FOTO: KATARINA LUNDQVIST

– Hon kan få de oroligaste barnen lugna inför blodprovtagning och de grinigaste gubbarna i väntrummet att skina upp i breda leenden. Alla ortens flyktingar hjälper hon med omsorg och respekt och några är så fästa vid henne att de ibland brukar komma ner till vårdcentralen bara för att få prata lite, skriver Thomas i sin nominering.

När Bladet kommer in med tårta och det fina diplommet måste Anita Ingelskog lämna rummet en liten stund. Ögonen fylls av tårar.

– Jag är helt stum, säger Anita och kramar om Thomas Zucconi som nominerade henne till en Bladettårten.

Thomas berättar om Anita – en person som har inspirerat honom på många sätt.

– Hade jag varit chef hade jag sett till att det fanns en Anita på alla arbetsplatser, säger han.

I motiveringen beskriver han henne som en person med glimten i ögat mycket, humor och ett smittande skratt. Med flera decennier lång erfarenhet av vårdcentralsarbete förhöjer hon stämningen på jobbet och gör vardagen för alla sina kollegor och patienter smidig och angenäm. "Att jobba på vårdcentral är ju världens roligaste jobb", brukar hon säga. När man jobbat med Anita förstår man varför.

Thomas Zucconi, AT-läkare på vårdcentralen Braås, nominerade undersköterskan Anita Ingelskog till Bladet-tårten. "Med sitt smittande skratt, sin humor, glimt i ögat och flera decennier långa erfarenhet av vårdcentralsarbete förhöjer hon stämningen på jobbet och gör vardagen för alla sina kollegor och patienter smidig och angenäm. Anita en som definitivt förtjänar en tårta!" är en del av nomineringen.

– Jo, jag älskar mitt jobb, älskar människor. Det är väldigt omväxlande att jobba här, man kommer människor väldigt nära, om man vill, påpekar Anita.

GER ALLT

– Anita bryr sig om hela samhället. En gång åkte hon hem till en flyktingfamilj som saknade telefon för att tala om att deras anhörige hade fått åka in med ambulans till lasarettet. De pratade inte samma språk men Anita förklarade med teckenspråk och lät som en ambulans för att få dem att förstå. Hon gör små hembesök, på helt eget initiativ. Hon är sällsynt, konstaterar Thomas.

– Jag måste säga detsamma om Thomas. När jag blir gammal och sjuk ska jag gå till dig, säger hon. *

Nominera du också!

De övriga nominerade var:

• Camilla Rydh, Folkandvården
• Klostergatan, HIA/CLV och den underbara personal som arbetar i växeln på Ljungby lasarett.

• Läs alla motiveringarna på webben, A-Ö, B, Bladet.

• Passa också på att lämna ditt eget förslag till bladet@ltkronoberg eller med internpost till Katarina Lundquist, informationsavdelningen, landstingets kansli.

• Sista dagen att nominera till Bladettårten nr 1/2012 är fredagen den 2 mars.

BANKBYTE KRÄVER DIN HANDLING

Från och med februari 2012 kommer Nordea att sköta utbetalningen av alla löner. På grund av sekretess måste du som medarbetare göra följande:

Anmäl lönekonto till Nordea

Alla medarbetare i landstinget har fått en blankett och ett frankerat kuvert hemskickat från Nordea. För att lönen ska hamna på ditt lönekonto måste du fylla i blanketten och skicka in den till Nordea senast 9 december.

Meddela löneavdelningen om du vill ha lönespecifikation via post eller elektroniskt

Lönespecifikationen kommer inte automatiskt att skickas ut per post eller som e-lönespecifikation via Internetbanken. Vill du få lönespecifikationen hemskickad eller ha e-lönespecifikation, måste du själv meddela det till din PA löneassistent/löneavdelningen via telefon eller webbformulär. Gör du inget aktivt val kommer du att kunna ta del av din lönespecifikation direkt i PS-självservice.

Läs mer om vad bankbytet innebär och vad du måste göra:
www.ltkronoberg.se/lon

NU ÄR HÄLSOSTEGEN 2011 AVSLUTAD!

Höstenshäl sostegesl ogrek ordi gen! I vårt landsting deltog 128 arbetsplatser med 1170 motionärer som tillsammans gjorde 31676 motionspass. Av dessa kom 192 personer upp till steg 3 på stegen. Dessutom cyklade 419 personer minst 3 gånger i veckan till jobbet.

Den här hösten har vi utmanat Landstinget i Blekinge, Värnamo sjukvårdsområde, Alvesta och Ljungby kommun. Stort grattis till alla er som vann!

PS! Gör redan nu plats i kalendern för hälsoveckan den 16–20 april. Mer information och program kommer senare.

Medborgarpanelen startade med över 300 deltagare

Klockan 08:35 den 25 november anslöt sig den 300:e deltagaren till landstingets medborgarpanel. Det var beskedet som gänget bakom Landstinget Kronobergs medborgarpanel väntat på. Nu var medborgarpanelen redo att lanseras.

Arbetet med att starta en medborgarpanel hade pågått ett tag. Webbsida, enkätverktyg och annonser hade skapats och de förtroendevalda hade arbetat för att sprida information om panelen till länets medborgare.

Den 28 november, strax efter lunch, skickades så enkäten ut. Medborgarpanelen hade då vuxit till hela 324 personer.

Pernilla Sjöberg, ordförande i styrgruppen för medborgardialog, och ansvarig förtroendevald för medborgarpanelen:

– Vi satte ett ambitiöst mål för antalet deltagare, eftersom vi vill få in så många

synpunkter och åsikter som möjligt. Vi politiker träffar hela tiden medborgare i många olika sammanhang, men medborgarpanelen blir ett bra komplement. Här kan vi ställa frågor på ett lite mer systematiskt sätt än ute på stan eller i möten av olika slag. Alla förtroendevalda i Landstinget är positiva till panelen och har hjälpt till att rekrytera deltagare.

Bakom medborgarpanelen finns det en gedigen organisation med klara kontakter till både den politiska ledningen och till verksamheten ute i hälso- och sjukvården. Det arbetet har Katarina Jonasson, demokratistöd, varit noggrann med.

– Erfarenheter från andra landsting och kommuner som genomfört något liknande har alla pekat på vikten av att bygga upp en organisation bakom så att allt inte står och faller med en engagerad person. Medborgarpanelen är de förtroendevaldas verktyg för att ta del av vad medborgarna tycker, och det är viktigt att resultatet tas om hand i organisationen så att medborgarna upplever att det blir verkstad av deras åsikter.

Landstinget klarar 3 av 4 patientsäkerhetskrav

I syfte att öka patientsäkerheten kom staten och SKL överens om fyra prestationskrav för 2011. Landstinget Kronoberg har under året klarat tre av de fyra kraven. Vi har genomfört en patientsäkerhetskulturmätning som drygt 50 procent av medarbetarna besvarade. Vi har mätt följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler inom slutenvården och vi har mätt förekomsten av trycksår vid två tillfällen. Tack vare detta får landstinget 5,8 miljoner kronor.

Det fjärde kravet var att minska antibioti-

kaförskrivningen inom öppenvården med tio procent.

Landstinget Kronoberg är ett av fem landsting som under året minskat förskrivningen, men nådde inte hela vägen fram till tio procent. Minskningen är ändå ett tecken på att rätt insatser kan få ned användningen på kort tid.

På webben kan du läsa mer om resultatet av patientsäkerhetskulturen och de nationella satsningarna. A–Ö, patientsäkerhet.

Alla ska lära sig snacka lön

Varför har du den lön du har – och hur kan du påverka den? Under 2012 ska alla medarbetare i Landstinget Kronoberg få en utbildning i ämnet lönebildning. Syftet är att alla ska ha kunskap om de faktorer som påverkar våra löner och tala ”samma språk”. Då kan löneutvecklingen bidra till att utveckla vår verksamhet.

STINA JORDEVİK

De avtal som reglerar lönerna säger att lönen ska vara individuell och differentierad. Det innebär att lön ska sättas utifrån vad varje medarbetare har presterat för att uppnå verksamhetens mål.

– Genom att öka kunskapen om vad som påverkar lönen tror vi att vi underlättar lönebildningsarbetet för både chefer och medarbetare, säger Jeanette R Kjellberg, HR-direktör i Landstinget Kronoberg.

ÖNSKEMÅL FRÅN FACK OCH CHEFER

Utbildningen i lönebildning är dessutom ett svar på önskemål från både chefer och fackliga företrädare, berättar Christina Wennberg, förhandlingschef i Landstinget Kronoberg och projektledare för utbildningen.

– De önskar en fördjupad kunskap i lönebildning. Avtalen ställer stora krav på att vår lönebildningsprocess fungerar väl, och det är något som vi som arbetsgivare också värnar om.

– Tanken är att en bättre förståelse leder till att vi på ett bra sätt kan använda lönen som ett instrument för att förbättra vår verksamhet. Ett av målen i Landstinget Kronoberg är att öka lönespridningen.

Under 2012 kommer alla medarbetare att få gå utbildningen i lönebildning. Men redan under hösten 2011 har alla chefer i landstinget utbildats. Ewa Alteborg, centrumchef i primärvårds- och rehabcentrum, tror att utbildningen kan tydliggöra att lönen i dag handlar om annat än hur gammal man är och hur länge man varit anställd.

– Under mitt yrkesverksamma liv har jag hunnit uppleva stora förändringar när det gäller hur man ser på lönen. När

jag började arbeta avgjordes lönen av min ålder och vilken befattning jag hade. Den årliga löneökningen var lätt att räkna fram, den var lika för alla.

– Utbildningen i ”verksamhetsutvecklande lönebildning” lägger mycket fokus på att lönen ska vara individuell och differentierad. Jag tror också att vi måste arbeta med lönesamtal och utveckla lönekriterier så att de fungerar bra för både chefer och medarbetare.

GEMENSAM PLATTFORM

Erica Ericsson, verksamhetschef på vårdcentralen Dalbo i Växjö, tror att utbildningssatsningen kommer att underlätta arbetet med att ta fram lönekriterier på hennes arbetsplats.

– Utbildningen kommer att öka förståelsen för att lönen är kopplad till verksamhetens och individens mål. När vi alla får samma referensramar blir det nog lättare att jobba fram de lönekriterier som ska gälla på just vår arbetsplats – vi får en gemensam plattform.

Fotnot: Landstingets egen utbildning i lönebildning för nya chefer kommer att fortsätta hösten 2012. Det som skiljer den från den satsning som görs nu, är att den är inriktad på Landstinget Kronobergs egna riktlinjer och rutiner.

Pengar till Galaxhopen

Nu är det klart att projektet Galaxhopen, som riktar sig till personer med funktionsnedsättningar, ska genomföras av Grimslövs Folkhögskola, Nätverket SIP, vuxenutbildningen i Ljungby, vuxenutbildningen i Värnamo och Furuboda arbetsmarknad.

Syftet är att i entreprenörsanda och genom innovativa idéer, hitta nya vägar

och utveckla metoder för att inspirera människor som har hamnat i utanförskap.

LIVSGLÄDJE

– Här möter vi människor – både yngre och äldre – som av olika anledningar står utanför arbetsmarknaden och egen försörjning. Vi vill ge dem en stark vilja att ta nya steg och höja sin självkänsla och motivation, och därmed få större livsglädje och välbefinnande, berättar projektledare Sirpa Gladenbring på Grimslövs folkhögskola.

Målet är att de som deltar i projektet kommer närmare arbetsmarknaden och egen försörjning.

Projektägare är Grimslövs folkhögskola, Landstinget Kronoberg. Medfinansierare är bland andra Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Ungdomsstyrelsen, Alvesta kommun, Växjö kommun, Regionförbundet södra Småland och Linnéuniversitet.

Projekt pågår under tiden 1 november 2011–30 juni 2014. Den totala budgeten uppgår till 33,6 miljoner kronor varav 14,5 miljoner är ESF-stöd.

Utveckling för gott ledarskap

Ett gott chef- och ledarskap är av avgörande betydelse för vår verksamhet. För att rusta våra chefer och locka framtida chefer satsar Landstinget Kronoberg på ledarutveckling.

ELLEN LOVÉN

Allt vi gör i Landstinget Kronoberg gör vi ytterst för patientens bästa. Alla chefer i vårt landsting är viktiga budbärare och förmedlare av det budskapet. En viktig uppgift i ledarskapet är att visa riktningen och förmedla och förklara vad landstingets mål, vision och värderingar betyder för den egna verksamheten.

– I dag pratar vi mer om chefsens olika roller, att vara chef är en formell position och i den ingår ett arbetsgivaransvar med vissa skyldigheter och rättigheter. Sedan har vi ledarrollen som är funktionell och som handlar mer om relationer och förhållningssätt, berättar Lotta Strid, HR-strateg som arbetar med ledarutveckling i Landstinget Kronoberg.

UTBILDNINGSPROGRAM

Ledningsansvaret kan bitvis upplevas som svårt och för att våra chefer ska få möjlighet att växa och utvecklas, erbjuder Landstinget Kronoberg ett antal olika ledarutvecklingsprogram.

– Det har varit en stor efterfrågan på den här typen av utbildningsprogram och

vi får mycket god feedback från de som deltar, berättar Lotta Strid. Nyligen startade omgång två av ledarutvecklingsprogrammet för befintliga chefer och under 2012 beräknas en tredje omgång att starta. Parallellt pågår även ett utvecklingsprogram för framtida chefer som vänder sig till medarbetare som är intresserade av ett framtida chefsuppdrag. En satsning som landstinget gör för att attrahera och utveckla framtidens goda ledare.

– Med tanke på den generationsväxling som står inför dörren, är det strategiskt viktigt att ta tillvara på och utveckla den kompetens vi har, säger Lotta Strid. I dag finns cirka 230 chefer på olika nivåer och statistiken säger att cirka 20 procent av dessa chefer kommer att gå i pension de närmaste fem åren.

PERSONLIG UTVECKLING I FOKUS

– Båda utvecklingsprogrammen fokuserar på den personliga utvecklingen. För att kunna leda och stötta medarbetarna och få dem att växa, krävs att jag förstår vem jag själv är och hur jag fungerar i relation med andra, berättar Lotta. En viktig del är arbetet med coachgrupper där deltagarna både blir coachade och lär sig att coacha andra.

– Deltagarna får också ett nytt nätverk och det sker ett stort utbyte mellan verksamheterna vilket alla uppskattar mycket.

Sedan i höstas erbjuder landstinget även ett mentorprogram som vänder sig

till chefer, arbetsledare och andra nyckelpersoner. Även detta program handlar om personlig utveckling och här får deltagarna i rollen som adept möjlighet att reflektera över sig själv, sitt arbete och balansen i livet.

– Vi har många nöjda deltagare och det visar att vi är på rätt väg i den här satsningen för att utveckla våra ledare. *

SATSNINGEN PÅ LEDARSKAPSUTVECKLING

Ledarutveckling befintliga chefer

Programmet vänder sig till dig som har ett chefsuppdrag och syftet med programmet är att stärka och utveckla din förmåga att leda, så att verksamheten når sina mål och det skapas motivation, glädje och en hållbar arbetssituation för medarbetarna.

Ledarutveckling framtida ledare

Programmet vänder sig till dig som är intresserad av ett framtida ledarskap och syftet är att ge dig kunskap om ledarrollen och insikter om de personliga drivkrafter och motivationsfaktorer som krävs. Detta ger dig möjlighet att förbereda dig för ett ledarskap, antingen som ledare i ett formellt chefskap eller i någon annan form, till exempel som ledare för ett projekt eller process.

Mentorprogram

Programmet riktar sig till dig som är chef, arbetsledare eller har annan nyckelposition (till exempel projektledning eller någon form av administrativt uppdrag i tjänsten). Erfarenheter av mentorskap visar att det är ett bra sätt att utveckla, entusiasmera och motivera människor.

Nödvändiga satsningar

Landstingsdirektör Börje Lindqvist menar att satsningarna på chef och ledarskap är viktiga investeringar för att kunna utveckla framtidens hälso- och sjukvård.

– Det är viktigt att vi skapar förutsättningar för våra medarbetare att kunna växa in i nya roller, till exempel att kunna gå in i chefsrollen.

NYKELSPELARE

I chefsuppdraget ingår att genomföra planer som stakas ut i styrdokument

som budget och strategisk utvecklingsplan.

– Våra chefer är nyckelspelare för att uppnå våra mål. Ett gott ledarskap är också en viktig förutsättning för att skapa en långsiktig utveckling av verksamheten till nytta för våra patienter, och ett hållbart arbetsliv för våra medarbetare. *

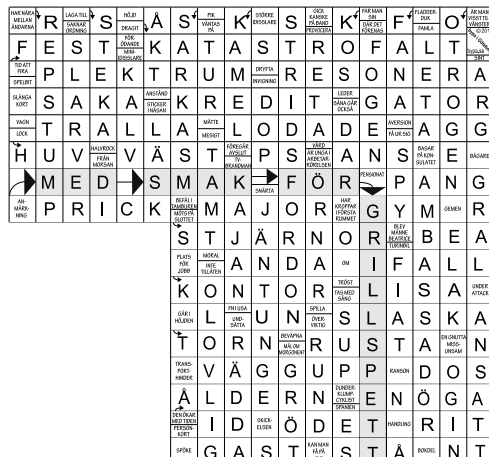
ADRESS BINDER BROTTS- LING	SÄTT SKYDDAR NIAN	NÄMNS VÄL TILL- TÄGEN VÄRG	SVINGA	LIGGER OANVÄND	ÄR VISS KONST AV LANDSTING	BLEV DRESSERAD	VIRKE	SAS TILL SNUVIG	PAPPER- VERSION	OÖNSKAD SLITS REGN- SKYDD	
FÖRLORAT GRÖT			BRÄNGLE- DEL ELVA		HÅLLER FÖR SANT SKYDDAR UNDER			ÄR TIDEN EFTERÄT			
		GER SKRI MÄNLÄGE			FRUKTA ALTAR- GRÄNS			FÖRE REGGAE SVEPS			
SÄKERT				GÖR DET STUNDOM KÄTT			GER EXT- RA KRAFT DEN SKYMMER			SAM- HÄLLE	
						SKRED		KÄNNER NERVÖS PRYDER VINNARE			
				TIPPAS SÖKER EGÖIST	ÄRTSOPPE- KUNG SLITEN			MÅTT VÄSEN			
				FÖR- SLÖSA	HAR RINGA BREDD STÄMMA			BYRÅ			UTAN NÄMN- VÄRD KRAFT
				PLÅGAR STRÅLANDE HUVUD- PRYDNAD		PEKA PÅ		TELEFON- ERICSSON JOBBA PÅ			
VÄRLDS- BÄRARE ANGE	FÖR DEN SOM VILL BO FINT	SPEL- DEL	TROSS ÄNDE EN LENA			VERTIKAL- TRANS- PORT	GRÄS	MR WALKER HINDER			
			LIDS VID MAKEOVS? RÖS			HAR MÅNGA ORD SJUNGS				LÅNG- SIMMARE	
ÖVERK- SAM MUTBAR		TRIVSAM ÖMDÖME						HÅNG- MÄTTA FÖR TVÅ GRIPA			
		LA IHÖP		SLUMPAS				BYGGS MED			
GER SKYDD OM NATTEN						HAFV KVAR				© 2011 bypa i Göteborg Pa SANDBERG bypa.se	

VINNARE TILL BILDKRYSS 3/11

Mona Ek-Augustsson, Annerstad
Kerstin Lindbom, Växjö
Vivan Ottosson, Växjö

Vinsterna kommer med posten.

Gratis!

Skicka in ditt bildkruss senast den **9 mars** till Bladet, Landstinget Kronoberg, 351 88 Växjö. Märk kuvertet "Bildkruss 4/11".

Namn

Adress

Postadress

Arbetsplats, avd

De tre först rätt öppnade lösningarna belönas med presentkort på böcker.

KVINNAN I RUMMET

Jussi Adler-Olsen

Carl Mørch är en egensinnig och råbarkad polisinspektör, chef för Avdelning Q, en cold-case avdelning vid rikspolisens i Köpenhamn. Han är inte så väl sedd av sina överordnade på "tredje våningen" i polishuset och han står i ständig konflikt med dem. Han har blivit placerad i en källarlokal tillsammans med sin assistent Hafez el-Assad. Tonen mellan dessa två är rå men hjärtlig och de bildar ett fungerande team trots Assads svårigheter med det danska språket och de skapar en trevlig arbetsplats där det dricks mycket te.

Det första fallet de ska försöka bringa klarhet i är vad som hänt politikern Merete Lyngaard. Hon försvann spårlöst under en båtresa till Tyskland. Med sig hade hon sin handikappade bror. Man får parallellt följa vad som egentligen hänt Merete under de fem år som gått. Med hjälp av assistentens speciella förmågor löser Carl fallet och som läsare är man fastnaglad av spänning till sista sidan.

Detta är den första i serien Avd. Q. De övriga heter Fasanjägarna och Flaskpost från P. En fjärde del har kommit ut på danska och den ser vi med spänning fram emot.

YARDEN

Kristian Lundberg

Detta är en mycket angelägen bok om både det moderna arbetslivets villkor och den lilla människan i utanförskapet. Huvudpersonen Kristian hamnar, efter att varit en lysande författare, i tvist med kronofogden. Han har varken en sjukförsäkringsgrundande inkomst eller en grund för a-kassa och tvingas ta de jobb som erbjuds av oseriösa bemaningsföretag. Dessa jobb är både minimalt betalda och osäkra

timanställningar med hot om uppsägning vid till exempel sjukdom. Arbetarna är minutiöst övervakade med kameror och vid minsta förseelse, bevisad eller obevisad, resulterar det i avstängning och skadeståndskrav. Han vandrar en och en halv timme tidigt varje morgon till jobbet på Yarden i Malmö frihamn. Han har inte råd med bussbiljett. När han slutar detta arbete jobbar han ytterligare några timmar med att lasta paket på en godsfirma innan han går hem för att ta hand om sin son och sen försöka sova några timmar innan det är dags igen.

Arbetet på Yarden består i att tvätta och flytta bilar utomhus i ur och skur. Den som varit en vinter i Malmö vet att det är bitande iskallt när vinden drar in från Öresund. I boken kommer återblickar och bilder från Kristians barn- och ungdomstid med en psykiskt sjuk mor och en frånvarande omgift far. Kristian hamnar i kriminalitet och drogberoende. "Hur mycket måste man förlora innan man blir mänsklig", frågar sig Kristian, när han är fast i ett öde han inte kan göra något åt. "Men kanske är det så att man äger allt men inte förmår se det. Att man måste ner i botten för att kunna resa sig igen", fortsätter han.

Läs också efterföljaren ...och allt skall vara kärlek. I den boken bearbetar han sitt liv för att finna sig själv och gå vidare. Drivkraften är kärleken.

HÄR LIGGER JAG OCH BLÖDER

Jenny Jägerfeld

Sällan har något gripit mig som denna bok om 17-åriga Maja. Hon är en udda tjej som likt många tonåringar ibland känner sig ensam. Maja bor med sin far och varannan helg far hon till Norrköping för att vara med sin mor Jana. Inför Janas födelsedag gör Maja en hylla, men under arbetet råkar hon såga av sin ena tumspets. Det blir ambulansfärd och omplåstring på sjukhus. Maja förstår inte, men många vuxna tycks tro att hon skadat sig med flit. Och varför hör inte mamma av sig och undra hur hon mår? Helgen efter olyckan är vikt för Norrköpings-

resan. Biljetten har mamma skickat tidigare så Maja reser. Men ingen kommer och möter henne vid stationen och mammas hus är tomt. Mobilen ligger kvar hemma, den skulle Jana aldrig glömma att ta med sig. Något är väldigt galet!

Detta är en ömsint roman om ensamhet, kärlek och förhållandet mellan förälder – barn och om att vara annorlunda. Författaren använder ett rappt nutida språk som pendlar mellan vassaste humor och svarstaste allvar. Boken är mycket välskriven och vänder sig till både ungdomar och vuxna. Jenny fick Augustpriset 2010 för denna bok.

NICEVILLE

Kathryn Stockett

Bokens händelser utspelar sig under Mississippis stekande sol och under den period i Amerikas historia då Martin Luther King förberedde sin stora fredsmarsch till förmån för de svartas rättigheter. Boken handlar om starka kvinnor i 60-talets Södern.

Sheeter är nyutbildad vid universitet och drömmer om att bli författare och att kunna skriva en bok om något som aldrig har skrivits tidigare. Hon reagerar starkt på orättvisorna i Södern, särskilt de svarta hembiträdenas situation. Tillsammans med Aibileen och Minna, två starka, svarta kvinnor, som arbetat i vita familjer och uppfostrat massor med barn till vita, börjar de ett i många stycken farligt jobb att beskriva arbetsvillkoren för många hembiträden. Undan för undan sluter sig fler kvinnor till den hemliga skaran. Det är en bok om udda vänskap mellan kvinnor. Historier om diskriminering, förnedring men också om vardaglig glädje, hopp och drömmar växer fram. Hela tiden finns rädslan att bli upptäckta och straffade och alla möten måste ske i strikt hemlighet. Boken är lättläst och stundtals riktigt rolig även om temat är allvarligt.

GUNILLA GRANAT

God jul och gott nytt år
önskar Bladet!

